

STANDARDIZACIJA

Bilten SAVEZNE KOMISIJE ZA STANDARDIZACIJU

SADRŽAJ

	<i>Strana</i>
<i>Generalno zasedanje Međunarodne elektrotehničke komisije u Madridu</i>	3
<i>Zasedanje ISO Tehničkog komiteta — TC 76 »Uređaj za transfuziju za medicinsku primenu«</i>	6
<i>III Plenarno zasedanje Tehničkog komiteta ISO/TC 74 »Hidraulička veziva«</i>	7
<i>Međunarodna standardizacija ambalaže za lakokvarljive proizvode</i>	9
<i>Zasedanje Tehničkog komiteta ISO/TC 61 »Plastične materije«</i>	12
<i>Predlog standarda: Pivarski ječam</i>	14
<i>Predlog standarda: Goveda za klanje</i>	16
<i>Predlog standarda: Zaklana goveda</i>	19
<i>Predlog standarda: Navoji za bicikle</i>	22
<i>Anotacija predloga standarda iz oblasti tekstilne industrije</i>	23
<i>Međunarodna standardizacija:</i>	
<i>a) primljena dokumentacija</i>	24
<i>b) primljeni inostrani standardi</i>	25
<i>c) kalendar zasedanja</i>	30
<i>Pregled zamenjenih jugoslovenskih standarda</i>	31

12

Izdavač:
SAVEZNA KOMISIJA ZA STANDARDIZACIJU
Beograd — Admirala Geprata 16
Odgovorni urednik:
ing. Slavoljub Vitorović

Štampa:
BEOGRADSKI GRAFIČKI ZAVOD
Beograd

GENERALNO ZASEDANJE MEĐUNARODNE ELEKTROTEHNIČKE KOMISIJE U MADRIDU

Ovogodišnje generalno zasedanje Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC) održano je od 30 juna do 10 jula u Madridu. Na zasedanju je učestvovalo oko 640 delegata iz 23 zemlje članice, između kojih i Jugoslavije. U okviru ovog zasedanja održani su sastanci Saveta, Akcionog komiteta kao i sastanci 30 tehničkih komiteta i potkomiteta. Zasedanje je održano u prostorijama Vrhovnog saveta za naučna istraživanja (Consejo superior de investigaciones científicas).

Sastanak Saveta

Pod predsedništvom d-r Ivara Herlitza na ovom vanrednom sastanku Saveta odlučeno je povišenje članarine za 33,3%. U toku diskusije pokrenuto je i pitanje prodaje IEC publikacija u koje su uložena znatna novčana sredstva komisije.

Savet se, takođe, jednoglasno saglasio sa prijemom Pakistana u članstvo IEC, čime se broj učlanjenih zemalja popeo na 34.

Šesto spomen-predavanje u počast preminulog Charles le Maistrea povereno je prof. G. de Zoeten-u (Holandija).

Naredno generalno zasedanje u 1960 održaće se u New-Delhiu od 31 oktobra do 14 novembra. Za dalja zasedanja ponudili su gostoprimstvo Švajcarska 1961, Italija 1962 i Rumunija 1963.

Akcioni komitet

Posle usvajanja zapisnika sastanka u Stokholmu razmotren je godišnji izveštaj Centralnog biroa. Tom prilikom generalni sekretar L. Ruppert skreće pažnju da se sekretarijati ne pridržavaju poslovnika donetog 1958. Navodi primere da su zakazivani sastanci komiteta a da osnovni dokumenti nisu još ni bili razaslani. Isto tako, generalni sekretar predlaže da Centralni biro pripremi uputstvo o bliku preporuka da bi se postigla veća jednoobraznost IEC publikacija. Predsednik je podržao primedbe sekretara i molio prisutne da se sekretarijati striktno pridržavaju poslovnika.

Zatim je razmatrano pitanje pojedinačnih i manjih grupnih zasedanja prema britanskom predlogu. Mnogi delegati, među kojima i jugoslovenski, izjavili su spremnost da pruže gostoprimstvo u svojoj zemlji.

Na upražnjena predsednička mesta imenovani su:

- Prof. L. J. Hooper (SAD), za predsednika TC 4,
- G. T. Robie (SAD), za predsednika TC 19,
- G. L. Podolsky (SAD), za predsednika TC 40,
- G. W. A. Hamilton (SAD), za predsednika TC 45.

U vezi ankete po pitanju osnivanja novog tehničkog komiteta za kablove i provodnike za telekomunikacione uređaje odlučeno je da se isti osnuje. Sekretarijat ovog komiteta poveren je nemačkom komitetu.

Na početku druge sednice Akcionog komiteta (održane 10 jula 1959) predsednik Herlitz je predložio da se prof. d-r J. A. de Artigas (Španija) i general E. E. Wiener (Belgija) izaberu za počasne predsednike, što je i usvojeno aklamacijom.

Pitanje odvajanja potkomiteta 14A — »Magnetni čelici« u samostalan komitet, odlučeno je za naredni sastanak kao i predlog poljskog komiteta o klimatskim i mehaničkim ispitivanjima niskonaponske opreme i obrtnih mašina.

U okviru zasedanja održano je peto predavanje u spomen preminulog Ch. le Maistre-a. Predavanje je napisao A. Nekrašov (SSSR) pomoćnik ministra elektrana. Tema predavanja je bila Međunarodna standardizacija i razvoj ekonomskih odnosa među zemljama. U odsustvu predavača tekst je pročitao B. Lebedev, vođa sovjetske delegacije.

TC 1 »Nomenklatura«

Razmatrana su pitanja postupka za sastavljanje grupe rečnika iz oblasti nuklearne energije. Odlučeno je da komitet nastavi rad na uobičajeni način, a da o svome radu obavestava ISO komitet 85.

Za treće i dalja izdanja elektrotehničkog rečnika odlučeno je da se obrazuje koordinacioni odbor od 3 do 4 predstavnika ISO i IEC koji bi saobrazili definicije iz oblasti nuklearne energije.

Doneti su, takođe, i zaključci o izrazima i definicijama koje se pojavljuju u IEC publikacijama a nisu unete u elektrotehnički rečnik.

TC 3 »Grafički simboli«

Na sastanku su objavljeni rezultati glasanja za grupe simbola za elemente, elektronske cevi i usmerače, pribor za prekidače, merne instrumente i električna zvona, koji su bili razaslani na saglasnost po šestomesečnom pravilu. Proučene su primljene primedbe i odlučeno je da se dopunske liste simbola upute nacionalnim komitetima na definitivno usvajanje.

TC 9 — »Oprema za električnu vuču«

U saradnji sa Međunarodnom železničkom unijom razmotren je predlog za četvrto izdanje publikacije 48 »Pravila za vučne motore«. Vođena je opšta diskusija o pravilima za ispitivanje električnog voznog parka pre puštanja u saobraćaj. Predlog izmenjen u smislu donetih zaključaka uputiće se na saglasnost po šestomesečnom pravilu.

TC 17 — »Prekidači«

Oba potkomiteta za aparate za niski i za visoki napon održali su odvojene sastanke i svoje zaključke saopštili glavnom komitetu. Sledeći predlozi daće se nacionalnim komitetima na saglasnost po šestomesečnom pravilu:

- a) dopune publikacije 56-1 za uljne prekidače, koje se odnose na moć prekidanja nesimetričnog opterećenja;
- b) uputstvo za ispitivanje prekidača u pogledu isključivanja nadzemnih vodova bez opterećenja;
- c) preporuke za niskonaponske prekidače za razvodne mreže.

TC 18 — »Brodске električne instalacije«

Ovaj komitet sada priprema drugo izdanje publikacije 92 — »Brodске električne instalacije«. Da bi se ova vrlo obimna materija mogla proučiti istovremeno su održavani sastanci komiteta i nekoliko potkomiteta. Novo izdanje ove publikacije biće podeljeno u nekoliko delova. Jedan deo ovih pojedinačnih odeljaka gotov je i biće razaslat na saglasnost po šestomesečnom pravilu.

TC 19 — »Motori sa unutrašnjim sagorevanjem«

Na sastanku su razmatrane primedbe nacionalnih komiteta stavljene na predlog I dela propisa za motore sa unutrašnjim sagorevanjem. Novi tekst, izmenjen u smislu vođene diskusije, razaslaće se na saglasnost po šestomesečnom pravilu. Zatim je proučen predlog propisa za ispitivanje motora koji služe za pogon električnih generatora. Tom prilikom je proučeno i pitanje saradnje sa Međunarodnim udruženjem proizvođača motora sa unutrašnjim sagorevanjem (CIMAC) čiji su posmatrači bili prisutni. Ova organizacija sada priprema propise za ispitivanje svih tipova motora s.u. s. Sekretarijat komiteta je zadužen da sastavi novi predlog služeći se predlogom CIMAC koliko to bude podesno.

TC 24 — »Električke i magnetske veličine i jedinice«

Pitanje znaka reaktivne snage, koje se proučava već nekoliko godina, rešeno je na sastanku i biće uskoro objavljeno kao IEC publikacija.

Pozitivnim znakom treba obeležiti reaktivnu snagu koju apsorbuje induktor. Upotreba prideva »induktivna« i »kapacitivna« nije uslovljena kada se radi o reaktivnoj snazi.

Razmatrana je tabela konverzionih faktora za preračunavanje jedinica C. G. S. u jedinice M. K. S. A., koja će biti upućena na saglasnost po šestomesečnom pravilu. Ova tabela biće sastavni deo IEC preporuke o racionalizaciji jednačina elektromagnetskog polja.

TC 28 — »Koordinacija izolacije«

Na sastanku su razmatrane primedbe nacionalnih komiteta na predlog za dopune publikacije 71 i usvojene manje, izmene, između ostalog i u pogledu definicije koeficijenta uzemljenja.

Zatim je vođena principijelna diskusija povodom redakcije »Uputstva za koordinaciju izolacije«. Odlučeno je da grupa eksperata uz učešće pretstavnika TC 37 izvrši konačnu redakciju koja će se zatim razaslati na saglasnost po šestomesečnom pravilu.

TC 34 — »Sijalice i pribor«

Na sastanku su razmatrani sledeći predlozi koji će se razaslati na saglasnost po šestomesečnom pravilu:

- predlog trećeg izdanja publikacije 64 »Sijalice sa vlaknom od volframa za opštu upotrebu«,
- predlog drugog izdanja publikacije 81 »Cevne fluorescentne sijalice za opštu upotrebu«,
- predlog IEC kodeksa za označavanje projekcionih sijalica,
- predlog standarda za priključni deo foto-sijalica bez podnožja,
- predlog standarda prefokusnog podnožja P 45 t — 41 za automobilske sijalice evropskog tipa sa nesimetričnim snopom,
- predlog standarda za podnožje BA 7 za automobile,
- predlozi standarda za podnožja E5, E17 i E27/51×39,
- granična merila za grla i sijalice sa podnožjem E14,
- granična merila za sijalice sa podnožjima E27 i E40,
- predlog drugog izdanja publikacije 82 »Stabilizatori za fluorescentne sijalice«,
- predlozi standarda za stakla na svetiljkama.

TC 35 — Elementi i baterije

Na sastanku su usvojene izmene i dopune publikacije 86, no s tim da se ne objave posebno već da se unesu u drugo izdanje ove publikacije.

Proučeni su sledeći predlozi koji će biti razaslati na saglasnost po šestomesečnom pravilu:

- Standardizacija tipova i veličina baterija za aparate sa tranzistorima,
- Standardizacija dvaju malih baterija za aparate za nagluve,
- Izmene mera i tolerancija za baterije R1, R6, R7 i R14.

TC 36 — »Izolatori«

Proučeni su definitivni tekstovi za objavljivanje sledećih publikacija:

Propisi za provodne izolatore za naizmenične napone preko 1 KV«,
»Standardi za tučak i gnezdo na lančanim izolatorima«.

Posle razmatranja predloga propisa za izolatore podupirače za postrojenja sa naponima preko 1 KV, Centralni biro ovlašćen je da izmenjeni predlog uputi nacionalnim komitetima na saglasnost po šestomesečnom pravilu.

TC 37 — »Prenaponski odvodnici«

Na sastanku je proučen drugi deo publikacije 99 »Prenaponski cevni odvodnici«. U toku žive diskusije izmenjen je prvobitni predlog koji će se ponovo razaslati nacionalnim komitetima na saglasnost po šestomesečnom pravilu.

Zatim je razmotreno pitanje učešća ovog komiteta prilikom redakcije Uputstva za koordinaciju izolacije koje priprema tehnički komitet 28.

TC 39 — »Elektronske cevi i slične poluprovodničke naprave«

Prvo su saopšteni rezultati šestomesečne ankete triju predloga pa je odlučeno da se isti objave kao dopuna publikacije 67.

Zatim su razmatrani novi predlozi koji su se odnosili na izmenu standarda 67-I-22a, podnožje 38H, sistem numerisanja i označavanja elektroda, merenja brujanja i šumova, reviziju publikacije 100, crtanje spoljnih dimenzija elektronskih, televizijskih i osciloskopskih cevi, kao i osnovne nazivne vrednosti i karakteristike poluprovodničkih naprava. Svi ovi predlozi biće razaslati na saglasnost po šestomesečnom pravilu.

Razmatran je i predlog komiteta da se potkomitet za poluprovodničke naprave odvoji kao samostalni komitet. Odlučeno je da se posle anketiranja nacionalnih komiteta pitanje iznese pred Akcioni komitet.

TC 43 — »Električni ventilatori«

Na ovom prvom sastanku novoosnovanog komiteta razmatrani su predlozi za ston i plafonske ventilatore za domaću upotrebu. Komiteti Belgije, Francuske i Nemačke preuzeli su na sebe da po indiskom predlogu izvrše propisana ispitivanja i da se na narednom sastanku prouče najniže vrednosti karakteristika koje treba propisati za električne ventilatore.

TC 44 — »Električna oprema mašina alatki«

I ovaj novoosnovani komitet imao je svoj prvi sastanak u Madridu. Prvo su rešavana načelna pitanja o domenu rada komiteta. Od 15 zastupljenih zemalja članica većina se izjasnila da komitet obuhvati mašine alatke za opštu upotrebu a da se pitanje mašina za automatizovanu lančanu proizvodnju razradi u vidu jednog dodatka uz preporuke.

U cilju ubrzanja rada komiteta obrazovan je komitet eksperata koji će se sastati u novembru t. g. u Parizu, da prouči naknadno prispele primedbe na prvi predlog i postavi direktive za pripremu drugog predloga.

Prvi predlog, koji je bio pripremljen za ovaj sastanak, nije mogao da bude proučen usled ograničenog vremena.

ZASEDANJE ISO TEHNIČKOG KOMITETA — TC 76 »UREĐAJ ZA TRANSFUZIJU ZA MEDICINSKU PRIMENU«

Drugo plenarno zasedanje Tehničkog komiteta — TC 76 — Uređaj za transfuziju za medicinsku primenu, Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO), održano je u Londonu od 14 do 16 septembra 1959 u Britanskom institutu za standarde. Sekretarijat ovog Komiteta drži Velika Britanija.

Na zasedanju je učestvovalo pedeset delegata iz 13 zemalja. Pretsedavao je d-r W. d'A. Maycock, savetnik Ministarstva zdravlja za pitanja transfuzije.

Zastupljene su bile zemlje članice: Kanada, Danska, Francuska, Nemačka, Holandija, Novi Zeland, Norveška, Portugalija, Švedska, Turska, Ujedinjena Kraljevina, Sjedinjene Američke Države i Jugoslavija.

Svetsku zdravstvenu organizaciju zastupao je d-r W. d'A. Maycock, savetnik Ministarstva narodnog zdravlja Ujedinjene kraljevine, a Ligu društava Crvenog krsta d-r G. H. Torey, vođa britanske delegacije.

Zadatak ovog Komiteta je da ostvari funkcionalnu međusobnu zamenu između uređaja za transfuziju koje upotrebljavaju razne zemlje, propisivanjem bitnih uslova ne upuštajući se u detalje konstrukcije. Glavni rad bio je usmeren na dovršavanje preporuka za uređaj za jednu upotrebu, ali je rađeno i na uređaju za višekratnu upotrebu.

Glavnu tačku programa pretstavljao je nacrt ISO Preporuke, koju je pripremio Sekretarijat na osnovu rezultata rada Komiteta na prethodnim zasedanjima. Dokumentat je prošao kroz detaljnu diskusiju i postignuta je saglasnost za većinu tačaka. Izrađen je plan rada za veliki broj praktičnih proba na uzajamnoj zamenljivosti uređaja koje sada upotrebljavaju razne zemlje članice ovog Komiteta.

Zaključno sa ovim zasedanjem Komitet je radio na propisivanju staklenih sudova za krv, ali je doneta odluka da se obrazuje nova Radna grupa, čiji će sekretarijat držati Sjedinjene Američke Države, sa zadatkom da proučava zahteve u pogledu pravilnog funkcionisanja međusobno zamenljivih delova i zdravstvene pogodnosti sudova za krv od plastičnih materija.

Pozdravljajući delegate, direktor Britanske institucije za standarde, H. A. R. Biney, istakao je važnost i humani značaj rada ovog Komiteta.

Komiteta naizmenično održava plenarna i nezvanična zasedanja. Prihvaćen je poziv Austrije da se iduće, treće, plenarno zasedanje (1961) god. održi u Beču. Portugalija je preko svog delegata ponudila gostoprimstvo za četvrto plenarno zasedanje, pa će ono biti održano u Lisabonu 1963 godine.

III PLENARNO ZASEDANJE TEHNIČKOG KOMITETA ISO/TC 74 „HIDRAULČNA VEZIVA“

Međunarodna organizacija za standardizaciju (ISO) održala je u Varšavi od 28. septembra do 5. oktobra 1959. godine III plenarni sastanak svog Tehničkog komiteta TC 74 za hidraulična veziva.

Rad ovog zasedanja bio je podeljen u tri faze i to:

- u dane 28 i 29. septembra održano je II zasedanje Potkomiteta TC 74/SC 2 — »Gips«, na kojem je obrađivan gipsni kamen (sadrovac) kao sirovina za izradu veziva;
- u dane 1 i 2. oktobra održano je III zasedanje Tehničkog komiteta TC 74 kao i II Potkomiteta TC 74/SC 1 »Hemiska analiza cemenata« — na kojima je obrađivana terminologija i definicije cemenata;

— na dan 30. septembra delegati su pregledali i upoznali se sa radom Eksperimentalnog centra za građevinarstvo i Tehničkog instituta za građevinarstvo u predgrađu Ksaverov kod Varšave, dok su u dane 3 do 5. oktobra razgledali nalazišta sadrovca i fabriku gipsa u dolini reke Nida, kao i cementarnu i nova naselja Nova Huta na jugu Poljske.

II Zasedanje ISO/TC 74/SC 2 — Potkomitet za Gips

Sastanak ovog potkomiteta održan je u Varšavi 28 i 29. septembra. Na istom je učestvovalo 15 država sa 38 delegata među kojima i Jugoslavija sa tri delegata kao i delegat Međunarodnog saveza laboratorija za ispitivanje materijala (RILEM). Delegacije Poljske i Francuske bile su petstavljene sa po 6, odnosno pet delegata.

Po usvajanju dnevnog reda za predsednika ovog zasedanja, jednoglasno je izabran g. dr. Wl. Skalmovski, profesor Visoke tehničke škole u Varšavi.

Odmah zatim prešlo se na čitanje primedbi koje su pojedine zemlje dostavile na II Predlog preporuka pod naslovom »Sadrovac za proizvodnju veziva«.

Delegati Jugoslavije ostali su pri svojim predlozima koji su, ukratko izloženi, bili sledeći:

- da se sadrovac po kvalitetu razvrsta samo u tri klase, tj. da sadržaj $\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ bude najmanje 70% umesto predviđene četiri klase sa sadržajem $\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ ispod 70% (Italija min. 50%, Poljska min. 60%);
- da se za kategorizaciju po granulaciji usvoje svega tri granulacije, 0/50, 50/150 i 150/300 mm umesto predloženih pet kategorija;
- da se redosled ispitivanja pojedinih karakteristika izmeni i da se u same metode ispitivanja i pripreme uzorka unesuneke tehničke izmene.

Posle duge diskusije po pitanju broja klasa i kategorija, kao i sadržaja $\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$, usvojen je poljski predlog, tj. i četvrta klasa koja mora sadržavati najmanje 60% $\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$. Ovaj su predlog naročito poduprli delegati zemalja koje raspolažu sa većim količinama slabijeg sadrovca, kao i pretstavnici industrije cementa, pošto ta industrija može koristiti i niže klase te sirovine (Rezolucija No. 7).

U pogledu kategorizacije po granulaciji slučaj je tretiran sa istog stanovišta, pa je usvojeno da ostane pet kategorija granulacije.

Redakcionom odboru stavljeno je u dužnost da pripremi nov tekst II predloga »Sadrovac« — kao i da se u nov tekst unesu dopušteni procenti stranih primesa, dopušteni procenti zrna sitnijih od onih koja su uslovljena za 2 i 3 kategoriju po granulaciji, kao i da se izmeni tekst onih paragrafa II Predloga koji se odnose na propise o prijemu i isporuci sadrovca.

Na kraju je odlučeno da u okviru ovog zasedanja, usled kratkoće vremena i nedovoljnih podataka, neće moći da se diskutuje i po I Predlogu »Definicije i terminologija gipsa kao veziva« i da treba obrazovati radnu grupu od najjačih proizvođača ovog materijala, koja bi na osnovu prikupljene dokumentacije pripremila nov predlog. Članstva u toj radnoj grupi primile su sledeće države: Francuska, Ujed. Kraljevstvo, Nemačka i SSSR uz saradnju Sekretarijata TC 74, a predloženo je da se ta radna grupa sastane u Parizu pod predsedništvom g. Gigou-a.

U nastavku ovog zasedanja pročitano je nov tekst II Predloga »Sadrovac« koji je u toku diskusije pretrpeo znatne izmene i dopune od kojih su najbitnije:

- propisivanje sadržaja slobodne vlage u sadrovcu pri isporuci,
- izmena redosleda ispitivanja,
- dopuna u opisima metoda ispitivanja.

Zaključeno je, da se tako izmenjen tekst naknadno dostavi svim učesnicima radi detaljnije studije, pa da se ovaj predlog zasad smatra kao privremeno prihvaćen.

U nevezanoj diskusiji sa delegatima pojedinih zemalja, delegati Jugoslavije su dali pojedine podatke o našim nalazištima visokokvalitetnih sadrovaca i anhidrida. Za ovo su pokazali veliko interesovanje pretstavnici nordiskih zemalja koje oskudevaju u toj sirovini, a kojima je on naročito potreban pri proizvodnji cementa. Postavlja se samo pitanje, da li se njima isplati uvoz sa takve daljine, a naročito ako ne bude moguć isključivo pomorski transport.

III Zasedanje Plenuma ISO/TC 74 — »Hidraulična veziva« i II sastanak TC 74/SC 1

Plenarni sastanak Tehničkog komiteta ISO/TC 74 održan je 1 i 2 oktobra. Sastanak je otvorio g. J. Wodzicky, predsednik Poljskog komiteta za normalizaciju.

Na ovom zasedanju učestvovalo je 16 država sa 47 delegata, među kojima i Jugoslavija sa tri delegata. Osim navedenih delegata prisutni su bili i u radu učestvovali još i delegati Međunarodnog saveza laboratorija (RILEM), CEMBUREAU-a, i Evropskog komiteta za beton.

Na predlog delegata Francuske za predsednika ovog zasedanja izabran je g. R. Dutron, direktor Istraživačke laboratorije iz Brisla i delegat Belgije.

Na poziv novoizabranog predsednika svi delegati su minutom ćutanja odali poštu umrlom E. Nikolaidesu, delegatu Indije na prošlom zasedanju ISO/TC 74.

Potom je izabran Redakcioni odbor za zaključke u koji su ušli delegati Nemačke, Francuske, Poljske, V. Britanije i SSSR.

U dvodnevnom zasedanju pretresen je predlog »Terminologija i definicije cemenata«, pa su u istom učinjene izvesne izmene i dopune, od kojih su najbitnije sledeće:

a) portland-cementom smatraće se samo onaj cement koji osim klinkera i potrebne količine kalcijumsulfata sadrži najviše do 2% drugih primesa kao što su: sredstva za uvlačenje vazduha, plastifikatori, ubrzaci vezivanja i sl.;

b) cementi sa dodatkom zgure su oni cementi čiji sadržaj zgure ne premašuje 20% zgure;

c) cementi sa dodatkom pucolana su oni cementi koji sadrže najviše do 20% pucolana i koji ne moraju zadovoljiti test pucolaniteta;

d) pucolanski cementi su oni cementi koji sadrže najviše do 40% pucolana i moraju zadovoljiti test pucolaniteta koji je opisan u dokumentu TC 74/SC 1 — No. 18.

U toku ovog zasedanja pri Potkomitetu TC 74/SC 1 — »Hemiska analiza cemenata« obrazovana je radna grupa WG 1 od pretstavnika Nemačke, Belgije, Francuske, Indije, Italije, Poljske, V. Britanije i SSSR, čiji je sekretarijat preuzela Francuska. Ova radna grupa treba da pripremi tačne propise za metode hemiskih ispitivanja cemenata.

Uviđajući važnost ispitivanja cemenata u vezi sa njihovim ponašanjem u betonu, svi delegati složili su se o neophodnosti obrazovanja još jedne radne grupe WG 2. Švedska se primila sekretarijata za ovu radnu grupu, u koju su ušli pretstavnici Belgije, Francuske, Indije, Švedske, V. Britanije i SSSR.

Ovoj radnoj grupi dat je odmah zadatak i to:

a) da prostudira metode ispitivanja cementa u betonu;

b) da pripremi predlog za metodu ispitivanja betonskih epruveta sa potpunim opisom sprovođenja tih ispitivanja;

c) kao poseban zadatak ovoj radnoj grupi stavljeno je u nadležnost da dovrši detaljan opis ispitivanja cementa po metodi RILEM-CEMBUREAU pomoću plastičnog maltera.

Na kraju je zaključeno da se naredni sastanak plenuma TC 74 održi kroz 18 meseci, s tim da radne grupe svoje predloge podnesu Tehničkom komitetu TC 74 najkasnije 6 meseci pre zasedanja plenuma.

Prilikom stručnih ekskurzija delegati su imali prilike da se upoznaju sa Eksperimentalnim centrom za građevinarstvo u predgrađu Ksaverov. Pored laboratorija za ispitivanje materijala, koje su dosta slične našim odgovarajućim laboratorijama i zavodima za ispitivanje, u ovom centru naročito imponuje tzv. eksperimentalni poligon. Na ovom poligonu ispituju se razne građevinske konstrukcije u prirodnoj veličini i pod skoro normalnim uslovima kojima će biti u stvarnosti izložene. Isto tako, ovde se ispituju i razni novi i tradicionalni građevinski materijali pod prirodnim atmosferskim i vremenskim uticajima kao što su: razne vrste zidova, fasadne obloge, krovovi i tome slično.

U dolini Nide delegati su pregledali nalazište i način eksploatacije (dnevni kop) sadrovca, a u njegovoj neposrednoj blizini i veliki kombinat za proizvodnju gipsa. U ovom kombinatu se istovremeno izrađuju i prefabrikovani elementi od gipsa: ploče za pregradne zidove, šuplji elementi za međuspratne konstrukcije i sl. Posebnu pažnju su jugoslovenski delegati obratili na proizvodnju tzv. »Plasterboard« — ploča koje se kod nas ne proizvode, a služe naročito pri montažnoj izgradnji kuća.

U Novoj Huti delegati su imali priliku da se upoznaju sa proizvodnjom cementa u jednoj od najvećih cementarni Poljske. Tom prilikom delegati su mogli da se upoznaju i sa rezultatima tekućih ispitivanja kvaliteta cementa u samoj fabričkoj laboratoriji, kao i sa načinom dobijanja granulirane topioničke šljake koja se obilno dodaje cementu. U Novoj Huti delegati su posetili i razgledali istoimenu železaru — posebno valjaonička postrojenja, kao i novoizgrađeno radničko naselje za 100.000 stanovnika.

MEĐUNARODNA STANDARDIZACIJA AMBALAŽE

— za lakokvarljive proizvode —

Od 7—9 oktobra 1959 god. održano je u Ženevi XIV zasedanje Radne grupe za transport lakokvarljivih proizvoda koja u okviru Evropske komisije (ECE) obrađuje problematiku međunarodne standardizacije ambalaže za sveže voće i povrće u cilju olakšanja transporta i trgovine između evropskih zemalja.

Na zasedanju je učestvovao 41 delegat iz 10 zemalja i to: Belgije, Bugarske, Danske, Francuske, Italije, Holandije, Poljske, Savezne Republike Nemačke, Švajcarske i Jugoslavije, kao i iz 8 zainteresovanih međunarodnih organizacija.

Pretsedništvo zasedanja jednoglasno je izabrano kao i prošle godine, tj. za predsednika je izabran belgiski delegat, a za potpredsednika jugoslovenski delegat.

Posle usvajanja predloženog dnevnog reda prodiskutovana su dalje navedena važnija pitanja i doneti su zaključci.

Protokol za standardizaciju drvene ambalaže za sveže voće i povrće

Protokol koji u stvari pretstavlja evropski standard za drvenu ambalažu za sveže voće i povrće u transportu i trgovini između evropskih zemalja, a sadrži opšte uslove i dimenzije još podložne izmenama, usvojilo je dosad 12 zemalja i to: Belgija, Bugarska, Francuska, Grčka, Italija, Holandija, Mađarska, Demokratska Republika Nemačka, Poljska, Rumunija, SSSR i Turska. Naknadnom izmenom odredaba Protokola o dimenzijama ambalaže usvojene su sledeće spoljne dimenzije:

- definitivne: 60×40 , 50×30 i 40×30 cm, i
- eksperimentalne: 57×35 i 44×30 cm.

Nove dimenzije ambalaže usvojilo je 7 zemalja, 3 zemlje još se nisu odlučile, a 2 zemlje ih ne prihvataju.

Italijanska delegacija je ponovo izjavila da dimenzije iz komercijalnih i ekonomskih razloga ne bi trebalo da budu u Protokolu, nego u posebnoj preporuci.

Posle diskusije o potrebi da se kod dimenzija ambalaže natovarene na palete povede računa o međuprostorima za ventilaciju proizvoda, Radna grupa je potvrdila definitivni karakter dimenzija koje su izmenom Protokola naznačene kao definitivne, a na idućem zasedanju će se ponovo razmotriti dimenzije unete izmenom Protokola kao eksperimentalne i one dimenzije koje se nalaze u aneksu 1 uz Protokol. U aneksu 1 unete su pojedine zemlje one dimenzije ambalaže, prema svojim nacionalnim standardima, koje se ne slažu sa dimenzijama po Protokolu, ali ih zemlje — članice u praksi privremeno još upotrebljavaju.

Tom prilikom Radna grupa će uzeti u obzir izveštaj Holandije o dimenzijama koje su najracionalnije za paletizovane tovare, vodeći računa o ventilaciji.

Jugoslavija još nije usvojila zvanično Protokol o standardizaciji drvene ambalaže. Njegovo usvajanje nalazi se u završnoj fazi. Jugoslovenski standardi za drvenu ambalažu za sveže voće i povrće su na snazi i primenjuju se u praksi. Takođe je uspostavljen sistem kontrole kvaliteta svežeg voća i povrća namenjenog izvozu, kao i kvaliteta drvene ambalaže za ove proizvode, sve prema važećim jugoslovenskim standardima. Prema tome kod nas su stvoreni povoljni uslovi za prihvatanje Protokola.

Uslovi za ispitivanje drvene ambalaže

Primljen je na znanje izveštaj grupe eksperata koja je bila zadužena da razmotri iskustva raznih zemalja otkako je pristupljeno primeni aneksa 2 Protokola o uslovima ispitivanja drvene ambalaže i da podnese priloge o izmenama koje bi trebalo uneti u tekst aneksa 2 Protokola. Predsednik grupe eksperata naglasio je da su se eksperti trudili da poboljšaju i uproste ispitivanja kako bi mogla lako da se sprovedu u laboratorijama. Rezultati ispitivanja putem slobodnog pada zavise od načina na koji se ispitivanje vrši. Može se očekivati da će iskustva koja su u toku omogućiti zamenu tog ispitivanja kroz 1 ili 2 godine standardizovanim ispitivanjem na nagnutoj ravni.

Bio je postavljen zahtev, da se što je moguće više saobraze uslovi ispitivanja drvene i kartonske ambalaže, pa je umoljen predsednik obeju užih grupa eksperata da održi zajednički sastanak radi proučavanja tog pitanja.

Takođe je zaključeno da se zemljama dostave sugestije:

— da preporuče svojim nacionalnim laboratorijama za ambalažu da dopune svoju opremu, ukoliko već nisu potpuno opremljene, da bi bile u mogućnosti da pristupe jednoobraznim ispitivanjima prema predlozima uže grupe eksperata;

— da dostave predloge za poboljšanje uslova ispitivanja ambalaže.

Dotle, Radna grupa smatra da ne treba menjati sadašnji aneks 2 Protokola, s obzirom na mali broj evropskih laboratorija koje bi mogle da vrše ispitivanja predviđena u predlogu uže grupe eksperata. Ovo pitanje uzeće Radna grupa u ponovno razmatranje kroz 2 godine.

Organizacija kontrole u raznim zemljama

Prema zaduženju sa prošlog zasedanja Sekretarijat je podneo izveštaj koji sadrži uporedni pregled organizacije kontrole u 8 zemalja od ukupno 12 koje su dosad pristupile Protokolu (Belgija, Bugarska, Francuska, Grčka, Holandija, Italija, Rumunija i Turska). Cilj je saobražavanje propisa o organizaciji kontrole ambalaže u evropskim zemljama.

Radna grupa je na zasedanju primila na znanje izveštaj Sekretarijata. Ovo pitanje biće uzeto na razmatranje kada dovoljan broj laboratorija bude snabdeven opremom, da bi mogao da pristupi ispitivanjima koja je preporučila uža grupa eksperata. Onda će se videti da li je moguće i poželjno da se preporuči i izvesna jednoobraznost u metodama kontrole.

Kontrolni žig

1) Model žiga

Na XIII zasedanju odlučeno je, da se izmeni aneks 3 Protokola koji sadrži model kontrolnog žiga i da on nosi oznaku E umesto I, kako je prvobitno bilo rešeno, kako bi se izbegla zabuna sa već postojećim žigovima nekih međunarodnih organizacija.

Ovaj žig treba da se stavlja na drvenu ambalažu u međunarodnom transportu svežeg voća i povrća, kao garancija da ta ambalaža odgovara uslovima Protokola o standardizaciji drvene ambalaže za sveže voće i povrće, odnosno njegovog aneksa 2, koji sadrži uslove za ispitivanje drvene ambalaže.

Od zemalja koje su dosad usvojile Protokol sledeće zemlje saopštile su da usvajaju nov aneks 3, odnosno kontrolni žig E i to: Bugarska, Holandija, Italija, Mađarska, Rumunija i Turska.

Pored ovih zemalja, u korist novog modela kontrolnog žiga izjasnile su se Norveška i Savezna Republika Nemačka.

2) Uslovi za stavljanje žiga.

Ovaj međunarodni kontrolni žig može se stavlјati samo na ambalažu koja je zvanično proverena prema uslovima za ispitivanje ambalaže po aneksu 2 Protokola.

Uža grupa eksperata podnela je izvesne primedbe o uslovima stavljanja ovog žiga.

S obzirom da se ispitivanja ambalaže zasad još ne vrše na identičan način u svim zemljama, Radna grupa smatra da još nije moguće doneti odluku o uslovima stavljanja ovog jednoobraznog žiga. Ona smatra kao povoljnije, da pojedine zemlje i dalje stavlјaju svoje nacionalne žigove na ambalažu. Ovo pitanje biće uzeto na ponovo proučavanje istovremeno sa problemom saobražavanja organizacije kontrole ambalaže u pojedinim zemljama.

Katalog dimenzionalnih tipova drvene ambalaže koja je u upotrebi u evropskim zemljama

Na predlog Radne grupe, Komitet za transport ECE dao je saglasnost za štampanje kataloga tipova drvene ambalaže za sveže voće i povrće koji će sadržavati podatke zemalja koje su članice ECE ali nisu članice Evropske agencije za produktivnost (EPA). Prema tome, taj predlog je bio dopuna kataloga koji je već objavila ta Agencija, a koji sadrži samo podatke zemalja -članica EPA.

Pošto su dosada samo Poljska, Rumunija i Čehoslovačka dostavile potrebne podatke Sekretarijatu, zaključeno je da se ponovo zatraži i od ostalih zemalja (Bugarske, Mađarske i SSSR), da dostave podatke do određenog roka radi unošenja u dopunski katalog. Sekretarijat će dati katalog u štampu po isteku roka.

Pretstavnik EPA saopštio je, da će EPA u toku 1960 godine objaviti dodatak svog kataloga koji će sadržati podatke o ambalaži koja je u upotrebi u Jugoslaviji, Luksemburgu i Španiji.

Upotreba paleta za utovar lakokvarljivih proizvoda

Primljeno je na znanje, da će izveštaj Holandije o proučavanju ovog pitanja biti razaslant u I kvartalu 1960 godine putem Evropske agencije za produktivnost (EPA).

Standardizacija kartonske ambalaže

1) Rezolucija

Gledišta pojedinih zemalja i Evropske federacije proizvođača talasastog kartona (FEFCO) o izveštaju uže grupe eksperata koji je bio podnet XIII zasedanju izneta su u jednoj beleški Sekretarijata.

Prema zahtevu Radne grupe Sekretarijat je sastavio pretprojekat sporazuma.

Uža grupa eksperata redigovala je i podnela projekat sporazuma o standardizaciji kartonske ambalaže.

Radna grupa je primila na znanje izveštaj uže grupe eksperata i projekat sporazuma.

Pretsednik uže grupe eksperata podvukao je, da su eksperti vodili računa samo u izvesnoj meri o zahtevima paletizacije, a da je tome razlog potreba ostavljanja međuprostora za provetravanje između koleta. On je takođe izneo razloge kojima su se eksperti rukovodili, da u sadašnjem stanju stvari standardizaciju ambalaže ne baziraju na bitnom kvalitetu kartona, nego na ispitivanjima gotove ambalaže, obuhvatajući i unutrašnje pakovanje i način zatvaranja.

Radna grupa je diskutovala, da li po pitanju standardizacije kartonske ambalaže treba:

- da se rediguje formalan sporazum, ili
- da se rediguje protokol analogan Protokolu za drvenu ambalažu za voće i povrće, ili
- da se zamoli Komitet za transport da donese rezoluciju, kojom bi se zemljama — članicama preporučilo da stave na snagu predviđene odredbe ili bar da potpomognu njihovu primenu.

Odlučeno je jednodušno, da se usvoji rezolucija, kako bi se odredbe tehničke prirode kao dimenzije, uslovi ispitivanja itd. mogle lako prilagođavati kasnijem razvoju stvari.

Posle razmatranja projekta sporazuma odlučeno je da se predloži Komitetu za transport ECE, da samo u principu usvoji rezoluciju, koja je redigovana na zasedanju s obzirom da aneksi uz rezoluciju nisu proučeni u pojedinostima, a rezolucija u celini biće oformljena definitivno na idućem zasedanju radne grupe posle razmatranja:

- primedaba Radne grupe za standardizaciju lakokvarljivih proizvoda,
- holandskog izveštaja o paletizaciji,
- izveštaja o provetravanju koje se mora predvideti za vreme transporta izvesnih lakokvarljivih proizvoda.

Dogovoreno je da se uža grupa eksperata ponovo sastane, ako po prijemu gore pomenutih primedaba i izveštaja predsednik uže grupe i Sekretarijat budu to smatrali za potrebno.

U toku diskusije o predlogu rezolucije zaključeno je da se u tekst unese da ambalaža mora biti nova. Neće se pominjati mogućnost ponovne upotrebe ambalaže.

Činjenica, da će se s obzirom na prirodu kartona predvideti da ambalaža bude nova, ne sprečava pojedine zemlje koje imaju zajedničke granice da bilateralnim sporazumima predvide mogućnost upotrebe povratne ambalaže za transport na kratkim relacijama.

2) Uslovi za ispitivanje

Izvesni delegati su izrazili mišljenje, da bi u cilju slobodne konkurencije trebalo predvideti jednako stroge uslove ispitivanja, kao i za drvenu ambalažu.

3) Sankcije

Diskutovano je o eventualnoj potrebi da se preporuči zemljama koje budu donele zakonske ili dr. propise za stavljanje na snagu ove rezolucije, da u tim propisima predvide i kaznene odredbe ili klauzulu o odbijanju ulaska na nacionalnu teritoriju ambalaže koja ne odgovara odredbama rezolucije. Radna grupa je odlučila negativno, s tim da zemlje koje propišu takve mere to saopšte Sekretarijatu.

ZASEDANJE TEHNIČKOG KOMITETA ISO/TC 61 „PLASTIČNE MATERIJE“

Tehnički komitet 61 — »Plastične materije«, Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) održao je svoj sastanak u Minhenu od 26 do 31 oktobra 1959 godine. Na ovom sastanku učestvovalo je 112 delegata iz 18 zemalja članica ISO.

Preko svojih delegata bile su zastupljene sledeće zemlje: Amerika (12), Belgija (1), Engleska (8), Indija (2), Italija (15), Japan (4), Jugoslavija (2), Mađarska (1), Nemačka (15) (Zapadna), Norveška (1), Poljska (4), Sovjetski Savez (4), Holandija (4), Francuska (12), Čehoslovačka (6), Turska (2), Švajcarska (8), Švedska (10) — kao i predstavnik Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

Rad ovogodišnjeg sastanka odvijao se u devet radnih grupa koje su tretirale sledeća pitanja iz ove oblasti:

Radna grupa 1 — Nomenklatura i definicije. Trojezična terminologija (engleski, francuski i ruski jezik)

Radna grupa 2 — Mehaničke osobine plastičnih materija

Radna grupa 3 — Postupak kondicioniranja i standardna laboratoriska atmosfera

Radna grupa 4 — Termičke osobine plastičnih materija

Radna grupa 5 — Fizičko-hemiske osobine plastičnih materija

Radna grupa 6 — Starenje, hemiska stabilnost i postojanost prema uticaju sredine

Radna grupa 7 — Uzimanje uzoraka i pripremanje opitnih epruveta

Radna grupa 8 — Električne osobine plastičnih materija

Radna grupa 9 — Tehnički uslovi.

Pored rada u radnim grupama održana su i dva plenarna sastanka. Na prvom plenarnom sastanku tretirani su opšti problemi, usvojeni su program i teme za rad po radnim grupama, imenovani su predsednici ovih grupa. Na drugom plenarnom sastanku rezimiran je rad svih devet radnih grupa i doneti su sledeći zaključci.

Devet radnih grupa održalo je ukupno petnaest zasedanja na kojima je raspravljano približno 37 tema koje su bile unešene u ovogodišnji program rada IX sastanka ISO/TC 61. Usvojeno je pet nacrtā ISO-preporuka koje će biti dostavljene Generalnom sekretarijatu radi distribucije svima članovima Međunarodne organizacije za standardizaciju. Ovih pet nacrtā ISO-preporuka su:

1. Prvi nacrt ISO-preporuke:

Ispitivanje plastičnih materija pomoću torzionog klatna.

2. Prvi nacrt ISO-preporuke:

Određivanje tačke razmekšavanja po Vikat-u.

3. Prvi nacrt ISO-preporuke:

Određivanje viskozitetnog broja poliamidnih smola u rastvoru.

4. Prvi nacrt ISO-preporuke:

Određivanje materija rastvorljivih u acetonu fenolnih materijala za kalupovanje (fenolnih materijala namenjenih za presovanje)

5. Drugi nacrt ISO-preporuke:

Određivanje termičke stabilnosti polivinilhlorida i odnosnih kopolimera i njihovih jedinjenja pomoću metoda diskoloracije (obezbojavanja).

Usvojeno je pet nacrt predloga ISO-preporuka za razmatranje putem pismenog glasanja preko Tehničkog komiteta 61.

Ovih pet nacrt predloga su:

1. Četvrti nacrt predloga:

Metoda ispitivanja osobina zatezne čvrstoće plastičnih masa.

2. Prvi nacrt predloga:

Određivanje maksimalne temperature i vremena potrebnog da se ta temperatura postigne za vreme procesa zasićavanja nezasićenih poliestarskih smola.

3. Prvi nacrt predloga:

Određivanje osobina tvrdoće plastičnih materija kao funkcije temperature, pomoću ispitivanja torziona čvrstoće.

4. Prvi nacrt predloga:

Otpornost plastičnih materija prema dnevnoj svetlosti.

5. Prvi nacrt predloga:

Određivanje promene mehaničkih osobina plastičnih materija posle kontakta sa hemiskim supstancama.

Primedbe koje su primljene na četrnaest prvih nacrt ISO-preporuka, koje su prethodno cirkulisale kod svih redovnih ISO-članova u cilju razmatranja i pismenog glasanja, usvojene su od strane radnih grupa. Trinaest od ovih nacrt usvojeno je sa redakcionim izmenama i biće dostavljeni Savetu ISO. Jedan nacrt ISO-preporuke, pošto je izvršena tehnička revizija, usvojen je kao drugi nacrt ISO-preporuke u cilju dostavljanja na mišljenje članovima ISO.

Nacrt ISO-preporuke za listu od približno 800 odgovarajućih izraza razmatran je u radnoj grupi 1 i definitivne ispravke izvršene su na tri zvanična jezika. Ovaj dokument je sada završen i stavlja se na raspolaganje Savetu ISO radi usvajanja i objavljivanja kao ISO-preporuka.

Pored toga, zaključeno je da se budući sastanci ISO/TC 61 održe 1960 godine u Pragu — Čehoslovačka, 1961 godine u Italiji i 1962 godine u Poljskoj.

Predlog br. 3150

PIVARSKI JEČAM

DK 633.819.2663.423

JUS E.B9.005

Krajnji rok za dostavljanje primedaba: 1 april 1960

U ovom standardu primenjene su jedinice veličina i njihove oznake po JUS A.A1.040 (jedinica težine kilopond (kp) zamenjuje dosada upotrebljavanu jedinicu kilogram (kg)).

1 Predmet standarda

Pivarski ječam je plod dvorednog ječma (*Hordeum sativum-distichum*) koji služi za dobijanje slada.

2 Karakteristične osobine i propisi kvaliteta

Pivarski ječam mora odgovarati sledećim uslovima:

- 2.1 Dvoredac sa oznakom: sorta, područje (banatski, sremski, slavonski i sl.), biološka forma (jari, ozimi), godina žetve.
Ne sme se mešati dvoredac raznih sorti, bioloških formi, područja i žetvi.
- 2.2 Dvoredac mora biti zdrav, beložute ili žute boje, zreo, izjednačen, suv, neoštećen od bolesti, štetočina i mehaničkih povreda, bez stranih primesa i proklijanih zrna; ne sme biti sumporisan. Oblik zrna mora biti ovalan i dobro ispunjen. Plevica može biti najviše 14%. Dozvoljava se najviše 2% polomljenih i oljuštenih zrna, do 0,5% proklijanih zrna i do 2% stranih primesa (ostatak slame i osja, semena ostalog kulturnog bilja, korova, anorganskih primesa i sl.).
- 2.3 Prirodan miris i ukus bez ikakvih znakova na kiselost, plesni ili drugi strani miris ili ukus.
- 2.4 Brašnjavost dvoredca posle močenja (prema preseku zrna) mora biti najmanje 80% brašnjavih zrna.
- 2.5 Hektolitarska težina najmanje 65 kp, a apsolutna težina (1000 zrna) najmanje 34 p.
- 2.6 Klijavih zrna najmanje 95%, a energija klijavosti najmanje 90%.
- 2.7 Vlage najviše 14%.
- 2.8 Sadržaj suve materije u 1000 zrna dvoredca najmanje 36% p.
- 2.9 Belančevina u suvoj materiji najviše 13%, a ekstrakta u suvoj materiji najmanje 68%.

3 Razvrstavanje

Razvrstavanje dvoredca vrši se prema:

- obliku zrna,
- hektolitarskoj i apsolutnoj težini,
- sadržaju suve materije,
- % plevica,
- % belančevina.

- 3.1 Po obliku dvoredac se razvrstava prema krupnoći zrna, odnosno širine preseka sita (2,8 mm, 2,5 mm i 2,2 mm) na dva kvaliteta:
  - kvalitet I ima preko 75 kp zrna veličine 2,8 mm do 2,5 mm,
  - kvalitet II ima preko 75 kp zrna veličine 2,5 mm do 2,2 mm.
- 3.2 Prema hektolitarskoj težini pivarski ječam se deli na tri grupe:
  - teški dvoredac preko 67 kp hektolitarske težine,
  - srednje teški dvoredac 65 do 67 kp hektolitarske težine,
  - laki dvoredac ispod 65 kp hektolitarske težine.
- 3.3 Prema suvoj materiji u 1000 zrna, dvoredac se deli na tri grupe:
  - teški dvoredac od 45 do 50 p težine,
  - srednje teški od 40 do 45 p težine,
  - laki dvoredac od 36 do 40 p težine.
- 3.4 Prema procentu plevice na zrnu dvoredac se deli na grupe i to sa:
  - vrlo tankim plevicama (do 10% plevica),
  - tankim plevicama (od 10 do 12% plevica),
  - grubim plevicama (od 12 do 14% plevica).

3.5 Prema sadržaju belančevina dvoredac se deli na tri grupe i to sa:

- niskim sadržajem belančevina (od 10 do 10,5%),
- srednjim sadržajem belančevina (od 10,5 do 11,5%),
- visokim sadržajem belančevina (od 11,5 do 13%).

4 Bonitiranje

Bonitiranje dvoredca vrši se po datoj tabeli:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Klasifikacija ječma	Najmanja hektolitarska težina kg	Poena	Težina 1000 zrna p	Poena	Nečistoće najviše %	Poena	Belančevine najviše p	Poena	Pljevice najviše %	Poena	Opšti utisak	Poena	Izjednačenost zrna najmanje	Poena	Svega tačaka
laki	65	1	34 do 35	2	4	2	13	2	grube	2	zadovoljavajući	1	80% na sitima 2,2 + 2,5 mm	2	12
srednje teški	66	2	35 do 36	4	3	4	12,5	4	dobar	2	dobar	2	85% na sitima 2,2 + 2,5 mm	4	22
teški	68	3	36 do 37	6	2,5	6	12	6	tanke	6	vrlo dobar	3	75% na sitima 2,2 + 2,8 mm	4	34
teški	70	4	37 do 38	8	2	8	11,5	8	odličan	8	odličan	4	80% na sitima 2,5 + 2,8 mm	6	46
teški	71	5	38 do 39	10	1,5	10	11	10		10		5	85% na sitima 2,5 + 2,8 mm	8	58
teški	72	7	39 do 40	12	1	12	10,5	12	vrlo tanke	12		6	90% na sitima 2,5 + 2,8 mm	10	71
teški	preko 72	9	preko 40	13	iznad 1	13	ispod 10,5	13		13		7	iznad 90% na sitima 2,5 + 2,8 mm	12	80

Napomena: najlošiji ječam ima 12 a najbolji 80 poena

5 Proveravanje kvaliteta

Kvalitet pivarskog ječma proverava se ispitivanjem uzoraka.

5.1 Uzimanje uzoraka

Uzorci se uzimaju kao i kod suncokretova semena za industrisku preradu (JUS E.B4.410 tač. 3).

5.2 Način ispitivanja

5.21 Uzorke dvoredca koji se dostavljaju laboratoriji za ispitivanje otvara lice koje vrši ispitivanje. Opis uzoraka kao: oznake, spoljašnji izgled i stanje, sastavni su deo ispitivanja i moraju biti navedeni na početku izveštaja. Ako je uzorak veći uzima se ponovo mešanjem i četvrtanjem srednji manji uzorak iz kojeg se izdvoje količine potrebne za ispitivanje uz prethodno mešanje. Za određivanje stranih primesa uzima se seme dvoredca bez prethodnog ispitivanja.

5.22 Ispitivanje dvoredca vrši se organoleptički (spoljni izgled, miris, ukus i dr.), fizički (hektolitarska težina, % plelica, brašnjavost) i biološko-hemiski (opšta klijavost i energija klijavosti, sadržaj belančevina, suve materije, ekstrakta u suvoj materiji i dr.).

6 Metode ispitivanja po posebnom standardu JUS . . . . .

Biološko-hemiska metoda mora biti naznačena.

7 Način pakovanja i isporuka

7.1 Pivarski ječam pakuje se i isporučuje u vrećama ili u rasutom stanju (rinfuza).

7.2 Transportovanje dvoredca vrši se u suvim čistim i zatvorenim vagonima, kamionima i kolima, brodovima i drugim transportnim sredstvima.

Transportna sredstva ne smeju biti uprljana materijama, niti smeju imati strani miris.

8 Smeštaj i čuvanje

Pivarski ječam se čuva u vrećama ili u rasutom stanju u prostorijama (tavanskim prostorijama, silosima i slično) koje moraju biti suve i zdrave i koje se mogu lako provetravati tako da se spreči zagrevanje.

Predlog br. 3151

GOVEDA ZA KLANJE

DK 636.2.088.32

JUS E.C1.001

Krajnji rok za dostavljanje primedaba: 1 april 1960

U ovom standardu primenjene su jedinice veličina i njihove oznake po JUS A.A1.040 (jedinica težine kilopond — kp — zamenjuje dosada upotrebljavanu jedinicu kg — kilogram)

1 Predmet standarda

Ovim standardom se obuhvataju sva goveda za klanje bez obzira na pol, starost, tip i realnu vrednost i kvalitet.

Standard se odnosi na goveda u živom stanju.

2 Razvrstavanje

2.1 Sva goveda za klanje razvrstavaju se u 6 kategorija, i u svakoj kategoriji predviđene su tri težinske grupe: laka, srednja i teška težinska grupa. Kategorije su: telad, mlada utovljena junad, junad, krave, bikovi, volovi.

2.2 Unutar svake kategorije, goveda se dalje razvrstavaju prema oceni vrednosti.

3 Kategorije i težinske grupe goveda za klanje razvrstavaju se na:

- telad za klanje,
- mladu tovljenu junad za klanje,
- junad za klanje,
- krave za klanje,
- bikovi za klanje,
- volovi za klanje.

3.1 Telad za klanje

U ovu kategoriju spadaju sasvim mlada grla oba pola svih tipova i rasa goveda koja se nalaze u mlečnom ili pretežno mlečnom periodu ishrane. Kod određivanja starosti toleriše se najviše jedan par stalnih kutnjaka (molara).

Težinske grupe za ovu kategoriju su: laka — ispod 100 kp, srednja — 100 do 150 kp, teška — preko 150 kp.

3.2 Mlada tovljena junad za klanje

U ovu kategoriju spadaju mlada grla do 12 meseci starosti, što znači bez ijednog para stalnih sekutića bez obzira na pol. U pogledu tipa i rasa goveda, ovde dolaze mlada grla tovnih i kombinovanih rasa kao i melezi mlečnih i drugih rasa sa tovnim ili kombinovanim rasama.

Tov počinje u mlečnom periodu i nastavlja se sve do klanja.

Težinske grupe za ovu kategoriju su: laka — 200 do 300 kp, srednja — 300 do 400 kp, teška — 400 do 450 kp.

3.3 Junad za klanje

U ovu kategoriju spadaju mlada grla svih tipova i rasa goveda koja nisu bila korišćena za priplod. Muška grla mogu biti kastrirana (junci) ili nekastrirana (bičioći). U pogledu starosti toleriše se najviše 4 stalna sekutića (dva para).

Težinske grupe za junad su sledeće: laka — ispod 400 kp, srednja od 400 do 550 kp, i teška — preko 550 kp.

3.4 Krave za klanje

Ovoj kategoriji pripadaju ženska grla svih tipova i rasa goveda koja su se već telila bez obzira na starost. Ovde spadaju i ženska grla koja se nisu telila ali su starija tj. imaju 6 i više stalnih sekutića.

Težinske grupe za kategoriju — »krave« su: lake — ispod 450 kp, srednje 450 do 600 kp, teške — preko 600 kp.

3.5 Bikovi za klanje

U ovu kategoriju dolaze muška nekastrirana grla svih tipova i rasa goveda, sa izraženim sekundarnim oznakama, bez obzira na starost. Ovde se uključuju i muška grla koja nisu kastrirana a nisu korišćena za priplod ukoliko su starija tj. koja imaju 6 i više stalnih sekutića.

Težinske grupe za bikove za klanje su: laki ispod 600 kp, srednji od 600 do 800 kp i teški — preko 800 kp.

3.6 Volovi za klanje

U ovu kategoriju dolaze grla svih tipova i rasa koja su kastrirana u mlađem dobu ili kasnije, bez obzira na njihovu starost. Ovde dolaze i kastrirana starija junad ukoliko imaju 6 i više stalnih sekutića.

Težinske grupe za volove su: laki ispod 500 kp, srednji od 500 do 700 kp i teški — preko 700 kp.

4 Ocenjivanje vrednosti

4.1 Unutar svake kategorije govedima u živom stanju određuje se ocena vrednosti pri čemu se uzima u obzir:

- starost (unutar kategorije),
- konformacija,
- stepen utovljenosti i randman,
- tip i rasa (u odnosu na kvalitet).

4.2 Ocenjivanje se vrši poentiranjem, a vrši ga ovlašćeni državni organ.

4.21 Prema starosti unutar kategorija: telad, mlada tovljena junad i junad — grla se ocenjuju kao vrlo mlada (A) mlada (B) i starija (C). Kod kategorija: krave, bikovi i volovi — grla se ocenjuju kao mlada (D) — srednje stara (E) i stara (F).

Svaka ocena starosti nosi određeni broj poena.

4.22 Prema konformaciji, unutar svake kategorije, grla se ocenjuju prema stupnju poželjnosti konformacije na grla sa: vrlo poželjnom, poželjnom, osrednjom, skromnom, slabom i lošom konformacijom. Svaka ocena konformacije nosi određeni broj poena.

4.23 Stepem utovljenosti i randman ocenjuje se na osnovu razvijenosti mišićnih partija i masnog tkiva pa se na osnovu toga izražava stupnjevima: vrlo poželjan, poželjan, osrednji, skroman, slab i loš stepem utovljenosti i randman. Svaka posebna ocena utovljenosti i randmana, nosi određeni broj poena.

4.24 Prema tipu i rasi ocenjuje se pogodnost pojedinih tipova i rasa goveda sa gledišta kvaliteta mesa koji su karakteristični za pojedine tipove i rase goveda. Stepem pogodnosti se ocenjuje i izražava stupnjevima: vrlo poželjan, poželjan, osrednji, skroman, slab i loš. Svaka ocena nosi određeni broj poena.

5 Ocene vrednosti po kategorijama

Na osnovu ocenjene starosti, konformacije, stepena utovljenosti i randmana, zatim tipa i rase, donosi se ocena vrednosti za svako grlo unutar svake kategorije. Te ocene vrednosti su sledeće:

Kategorije	Ocene vrednosti					
	a	b	c	d	e	f
1 Telad	prima	odlična	dobra	upotrebljiva	slaba	loša
2 Mlada tovljena junad	prima	odlična	dobra*	upotrebljiva	slaba	loša
3 Junad	prima	odlična	dobra	upotrebljiva	slaba	loša
4 Krave	—	odlična	dobra	upotrebljiva	slaba	loša
5 Bikovi	—	odlična	dobra	upotrebljiva	slaba	loša
6 Volovi	—	odlična	dobra	upotrebljiva	slaba	loša

* Ispod ocene »dobra« — ne mogu biti uvrštena grla iz kategorije — mlada tovljena junad, te ukoliko su slabije vrednosti, ona se uvrstavaju u kategoriju »junad«.

6 Broj poena — koje nosi svaki element ocenjivanja i potrebni minimalni zbir poena za konačnu ocenu vrednosti.

6.1 Starost

Oznaka za starost: A B C D E F

Broj poena   4 2 1 2 1 0

6.2 Konformacija, stepen utovljenosti i randman i tip i rasa.

Ocena tj. stepen poželjnosti ele- menta	Konformacija	Stepen utovlje- nosti i randman	Tip i rasa
		Broj poena	
1 Vrlo poželjan	12	6	6
2 Poželjan	10	5	5
3 Osrednji	8	4	4
4 Skroman	6	3	3
5 Slab	4	2	2
6 Loš	2	1	1

6.3 Minimalni zahtevi sa zbirom poena za svaku ocenu vrednosti živog grla svih kategorija i težinskih grupa: i to za:

- ocenu vrednosti »prima« — mora da ima 25 poena i više,
- ocenu vrednosti »odličan« — mora da ima 20 poena i više,
- ocenu vrednosti »dobar« — mora da ima 15 poena i više,
- ocenu vrednosti »upotrebljivo« — mora da ima 12 poena i više,
- ocenu vrednosti »slab« — mora da ima 9 poena i više,
- ocenu vrednosti »loš« — dolaze grla sa 8 poena i manje.

7 Označavanje i izdavanje potvrda

7.1 Svako grlo koje treba da bude ocenjeno, mora da bude individualno obeleženo jednim od sledećih načina: ušnom markom, rožnim žigom, tetoviranjem, ili zarezom dlaka. Pored individualnog broja grla, mora se naznačiti i šifra proizvođačko-prodajne organizacije.

7.2 Uverenje — potvrdu o ocenjenoj vrednosti grla izdaje državni organ. Ovaj dokument mora da sadrži podatke o pojedinom grlu i to:

- kategoriju,
- težinsku grupu,
- ocenu vrednosti.

8 Kvantitativno preuzimanje

Kvantitativno preuzimanje se vrši na utovarnoj stanici, pojedinačnim merenjem grla uz odbitak kала po sledećoj skali za različite kategorije:

- 8.1 Za kategoriju: telad, mlada tovljena junad i junad odbija se 6% kала na nahranjenost.
 8.2 Za kategoriju: krave, bikovi, volovi, — odbija se 8% kала na nahranjenost.
 8.3 Težina za razvrstavanje u težinske grupe računa se po odbitku kала.

9 Transport

Transport goveda treba da bude tako organizovan da prilikom prevoza ne dođe do povreda i kontuzija. Sve povrede u transportu posle preuzimanja snosi kupac.

Predlog br. 3152

ZAKLANA GOVEDA

DK 636.2088.32
JUS E.J0.001

Krajnji rok za dostavljanje primedaba: 1 april 1960

U ovom standardu primenjene su jedinice veličina i njihove oznake po JUS A.A1.040 (jedinica težine kilopond — kp — zamenjuje dosada upotrebljavanu jedinicu kg — kilogram)

1 Predmet standarda

Ovim standardom se obuhvataju sva goveda u zaklanom stanju, bez obzira na pol, starost, tip i realnu vrednost i kvalitet mesa.

2 Razvrstavanje

- 2.1 Sva zaklana goveda razvrstavaju se u 6 kategorija, a u svakoj kategoriji predviđene su tri težinske grupe: laka, srednja i teška, na osnovu klanične težine. Ove kategorije su sledeće:

- telad,
- mlada utovljena junad,
- junad,
- krave,
- bikovi,
- volovi.

Unutar svake kategorije, zaklana goveda se dalje razvrstavaju prema oceni vrednosti i kvaliteta.

- 2.2 Kategorije i težinske grupe zaklanih goveda.

2.21 Telad

Sasvim mlada grla, koja su bila u mlečnom ili preteško mlečnom periodu ishrane, bez obzira na pol. Meso, vezivna tkiva, kosti i rskavice moraju da pokazuju sve karakteristike teletine.

Težinske grupe, prema klaničnoj težini su: laka, ispod 60 kp, srednja od 60 do 90 kp i teška preko 90 kp.

2.22 Mlada tovljena junad

U ovu kategoriju dolaze zaklana mlada grla — do godinu dana, bez obzira na pol. Meso, vezivna tkiva, kosti i rskavice moraju da budu karakteristične za mlada grla ispod godinu dana, a konformacija i stepen utovljenosti moraju odgovarati tovljenoj junadi odgovarajućeg tipa.

Težinske grupe prema klaničnoj težini su sledeće: laka 120 do 180 kp, srednja 180 do 240 i teška od 240 do 300 kp.

2.23 Junad (junice, junci, bičići)

U ovu kategoriju dolaze zaklana grla koja nisu bila korišćena za priplod, bez obzira na pol. Po karakteristikama mesa, kostiju, rskavici i genitalnim organima moraju se razlikovati od ostalih starijih kategorija zaklanih goveda.

Težinske grupe za junad prema klaničnoj težini su: laka — ispod 220 kp, srednja — od 220 do 300 i teška — preko 300 kp.

2.24 Krave

U ovu kategoriju dolaze zaklana ženska grla koja prema karakteristikama mesa, kostiju i genitalnih organa pokazuju da se radi o odraslim grlima koja su imala jednu ili više bremenitosti.

Težinske grupe, prema klaničnoj težini, za ovu kategoriju zaklanih goveda su sledeće: lake — ispod 220 kp, srednje od 220 do 300 kp, i teške — preko 300 kp.

2.25 Bikovi

U ovu kategoriju spadaju zaklana muška grla koja prema karakteristikama mesa, kostiju i sekundarnim polnim karakterima, pokazuju da se radi o odraslim muškim grlima koja su korišćena za priplod.

Težinske grupe, prema klaničnoj težini su sledeće: laki bikovi ispod 300 kp, srednji 300 do 400 kp i teški — preko 400 kp.

2.26 Volovi

U ovu kategoriju spadaju zaklana muška kastrirana grla koja po karakteristikama mesa i kostiju pokazuju da se radi o odraslim grlima a prema neizraženim sekundarnim polnim oznakama da se radi o kastriranim muškim životinjama.

Težinske grupe za volove (prema klaničnoj težini) su sledeće: laka — ispod 250 kp, srednja — 250 do 350 i teška — preko 350 kp.

3 Ocenjivanje vrednosti i kvaliteta

Unutar svake kategorije zaklanih goveda određuje se svakom grlu ocena vrednosti na osnovu:

- fiziološke starosti mesa i kostiju,
- konformacije,
- boje i zrna mesa,
- prekrivenosti i marmoriranosti.

Ocenjivanje vrši državni organ po sistemu poentiranja.

Ocenjivanje se vrši u hladnjači — pošto se meso ohladi na + 6°C a najkasnije se mora izvršiti 36 časova posle klanja.

- 3.1 Unutar svake kategorije, na osnovu fiziološkog stanja mišićnog tkiva, kostiju i rskavica, razlikuju se tri stupnja kod zaklanih goveda. Kod kategorija: telad, mlada tovljena junad i junad — ta tri stupnja su: vrlo mlada (A), mlada (B) i starija (C), a kod kategorije: krave, bikovi i volovi ta tri stupnja su: mlada (D), srednja (E) i stara (F). Svaka ocena starosti nosi određeni broj poena.
- 3.2 Prema konformaciji zaklanih grla ocenjivanje se vrši, prema stepenu poželjnosti konformacije, sa gradacijom: vrlo poželjna, poželjna, osrednja, skromna, slaba i loša. Svaka ocena za konformaciju donosi određeni broj poena.
- 3.3 Boja i zrno mesa, kao obeležja kvaliteta mesa, ocenjuju se i izražavaju se gradacijom: vrlo poželjna, poželjna, osrednja, skromna, slaba i loša. Svaki od ovih termina nosi određeni broj poena.
- 3.4 Prekrivenost i marmoriranost mesa se takođe ocenjuje pri čemu se ustanovljava stepen izraženosti ovih obeležja kvaliteta što se izražava gradacijom: vrlo poželjna, poželjna, osrednja, skromna, slaba i loša a svaka od ovih ocena nosi određeni broj poena.
- 3.5 Zaklana grla koja su konfiskovana kao neupotrebljiva ili je konfiskovan neki deo zbog povreda, apscesa itd. ne ocenjuju se.

4 Ocene vrednosti i kvaliteta po kategorijama

Na osnovu procenjene fiziološke starosti mesa i kostiju, konformacije, boje i zrna mesa, prekrivenosti i marmoriranosti, donosi se konačna ocena vrednosti i kvaliteta, zbrajanjem poena od svih ovih obeležja vrednosti i kvaliteta. Te ocene vrednosti i kvaliteta po kategorijama su sledeće:

Kategorije	Ocene vrednosti					
	a	b	c	d	e	f
1 Telad	prima	odlična	dobra	upotrebljiva	slaba	loša
2 Mlada tovljena junad	prima	odlična	dobra*	upotrebljiva	slaba	loša
3 Junad	prima	odlična	dobra	upotrebljiva	slaba	loša
4 Krave	—	odlična	dobra	upotrebljiva	slaba	loša
5 Bikovi	—	odlična	dobra	upotrebljiva	slaba	loša
6 Volovi	—	odlična	dobra	upotrebljiva	slaba	loša

* Ispod ocene dobar ne mogu biti uvrštena grla iz kategorije mlada tovljena junad, te ukoliko neispunjavaju uslove za ocenu »dobar« — uvrstavaju se u kategoriju »junad« i u okviru te kategorije ocenjuju.

5 Broj poena bodova koje donosi svaki element ocenjivanja i zahteva sa minimalnim zbirom poena za pojedinu konačnu ocenu vrednosti i kvaliteta

5.1 Starost

Oznaka za starost: A B C D E F

Broj poena 4 2 1 2 1 0

5.2 Konformacija, boja i zrno mesa i prekrivenost i marmoriranost

Stepen izraženosti elementa	Konformacija	Broj poena	
		Boja i zrno mesa	Prekrivenost i marmoriranost
Vrlo poželjan	12	6	6
Poželjan	10	5	5
Osrednji	8	4	4
Skroman	6	3	3
Slab	4	2	2
Loš	2	1	1

6 Minimalni zahtevi sa zbirom bodova kod svake pojedine ocene vrednosti, bez obzira na kategoriju su sledeći:

- za ocenu vrednosti »prima« — potrebno je preko 25 poena,
- za ocenu vrednosti »odličan« potrebno je preko 20 poena,
- za ocenu vrednosti »dobar« potrebno je preko 15 poena,
- za ocenu vrednosti »upotrebljiv« potrebno je preko 12 poena,
- za ocenu vrednosti »slab« potrebno je preko 9 poena,
- za ocenu vrednosti »loš« dolaze grla sa najmanje 8 poena.

7 Označavanje

- 7.1 Svako ocenjeno grlo dobije oznaku kategorije na tri mesta obe polutke: but, leđa, plećka i to: za telad oznaka — T, mladu tovljenu junad oznaka — M, junad oznaka — J, krave oznaka — K, bikove oznaka — B i volove oznaka — V. Slova (oznake) su veličine 3 cm.
- 7.2 Ocena vrednosti i kvaliteta se obeležava rotacionim žigom u pantljici koja ide na svakoj polutki od skočnog zgloba, prema butu, leđa i plećke do vrata. Veličina žiga $3 \times 2,5$ cm, razmak između žigova u pantljici — 4 cm.
- 7.21 Za ocenu vrednosti i kvaliteta — »prima« — žig sadrži oznaku JUS... i ocenu PRIMA.
- 7.22 Za ocenu vrednosti i kvaliteta — »odličan« — žig osim oznake JUS... ima kraticu, ODLIČ.
- 7.23 Za ocenu vrednosti i kvaliteta — »dobar« — žig osim oznake JUS... ima i ocenu DOBAR.
- 7.24 Za ocenu vrednosti i kvaliteta — »upotrebljiv« — žig ima pored oznake JUS... i kraticu UPOTR.
- 7.25 Za ocenu vrednosti i kvaliteta — »slab« — pored oznake JUS — žig ima i celu oznaku SLAB.
- 7.26 Za ocenu vrednosti i kvaliteta — »loš« — pored oznake JUS — žig ima i celu ocenu LOŠ.
- 7.3 Pored oznake za ocenu vrednosti može se označiti pored slova koje označava kategoriju i slovo koje označava težinsku grupu ako to kupac zahteva. Ako se označava i težinska grupa onda se mora označavati slovima L — laka, S — srednja, T — teška i to desno od slova koje označava kategoriju — sa slovom veličine 2 cm.
- 7.4 U obimu svakog kruga rotacionog žiga mora da postoji jedno upražnjeno mesto u koje mesto žiga sa ocenom vrednosti stoji trocifreni arapski broj koji označava šifru ocenjivača. Ovaj broj služi za identifikaciju ocenjivača u slučajevima superkontrole.

Predlog br. 3153

NAVOJI ZA BICIKLE
Osnovne vrednosti i tolerancije

DK 629.118:621.882.082
JUS M.B0.095

Krajnji rok za dostavljanje primedaba: 1 april 1960

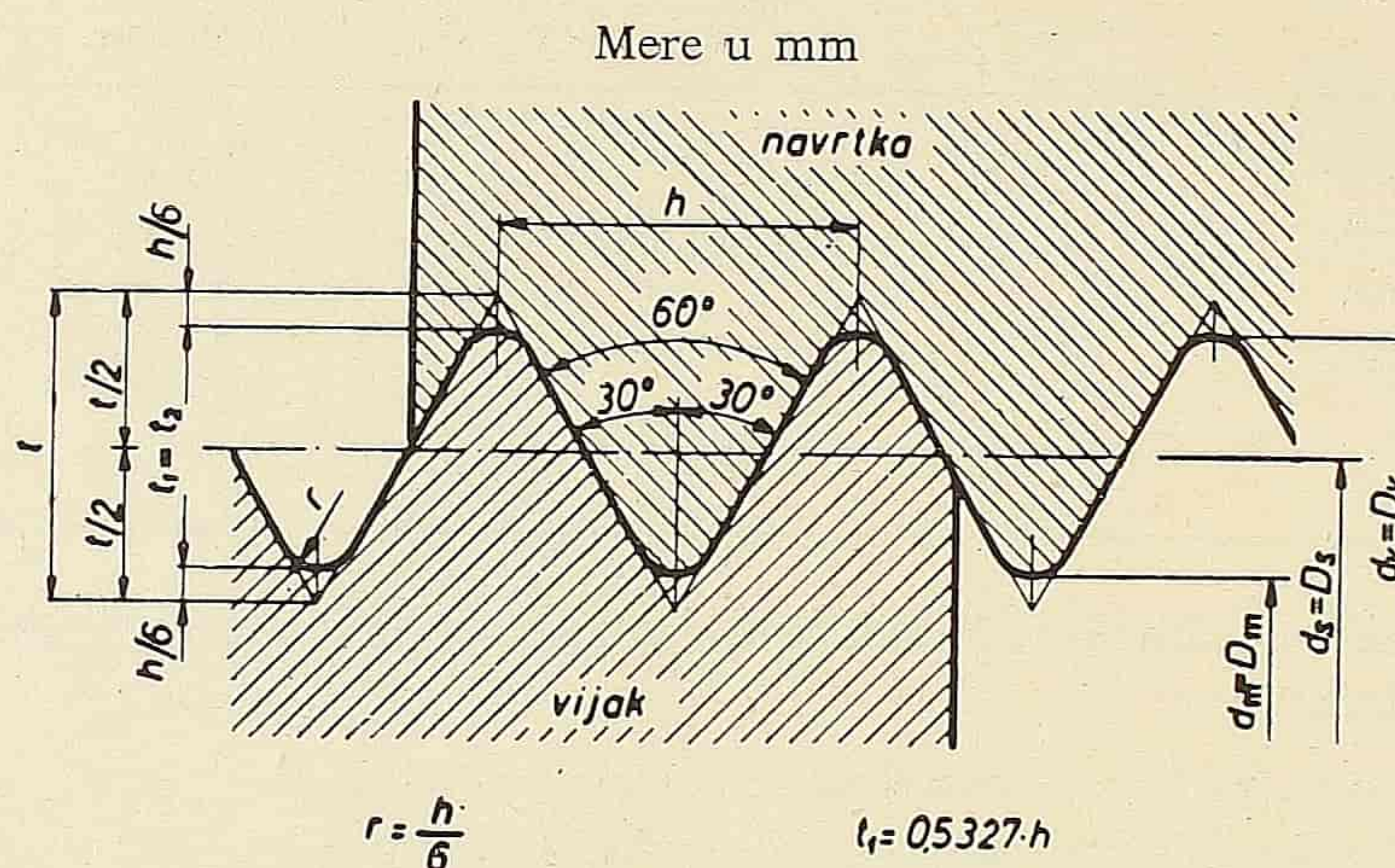
Ovaj standard je revidirano i prerađeno izdanje standarda JUS M.B0.095 iz 1957 godine.

1 Predmet standarda

Ovaj standard propisuje osnovne vrednosti i tolerancije navoja za bicikle.

2 Oblik i dimenzije

Oblik i dimenzije i tolerancije navoja dati su na slici, odnosno u tabelama.

Osnovne vrednosti

Nazivni prečnik navoja	Prečnik navoja $d_v = D_v$	Srednji prečnik navoja $d_s = D_s$	Prečnik jezgra $d_m = D_m$	Korak navoja h	Dubina navoja t_1	Zaobljenje r	Broj koraka na 1''	Presek jezgra mm^2
2	2,055	1,813	1,571	0,454	0,242	0,076	56	1,9
2,3	2,337	2,096	1,853	0,454	0,242	0,076	56	2,7
2,8	2,838	2,500	2,162	0,635	0,338	0,106	40	3,7
7,9	7,938	7,417	6,896	0,977	0,520	0,163	26	37,3
9,5	9,525	9,004	8,484	0,977	0,520	0,163	26	56,5
10,5	10,550	10,029	9,509	0,977	0,520	0,163	26	71
14,3	14,288	13,611	12,934	1,270	0,677	0,212	20	132
25,4	25,400	24,880	24,359	0,977	0,520	0,163	26	465
32,8	32,766	32,202	31,638	1,058	0,564	0,176	24	786
34,8	34,798	34,234	33,670	1,058	0,564	0,176	24	890

Tolerancije

Nazivni prečnik	V I J A K						N A V R T K A					
	dv		ds		dm		Dv	Ds		Dm		
	maks.	min.	maks.	min.	maks.	min.	min.	min.	maks.	min.	maks.	
2	2,055	1,930	1,813	1,713	1,571	1,441	2,055	1,813	1,913	1,571	1,701	
2,3	2,337	2,212	2,096	1,996	1,853	1,723	2,337	2,096	2,196	1,853	1,983	
2,8	2,838	2,713	2,500	2,400	2,162	2,032	2,838	2,500	2,600	2,162	2,292	
7,9	7,938	7,738	7,417	7,305	6,896	6,696	7,938	7,417	7,529	6,896	7,146	
9,5	9,525	9,325	9,004	8,879	8,484	8,284	9,525	9,004	9,129	8,484	8,764	
10,5	10,550	10,350	10,029	9,904	9,509	9,309	10,550	10,029	10,154	9,509	9,789	
14,3	14,288	14,038	13,611	13,471	12,934	12,684	14,288	13,611	13,751	12,934	13,231	
25,4	25,400	25,164	24,880	24,720	24,359	24,159	25,400	24,880	25,040	24,359	24,659	
32,8	32,766	32,550	32,202	32,077	31,638	31,388	32,766	32,202	32,327	31,638	31,976	
34,8	34,798	34,582	34,234	34,109	33,670	33,420	34,798	34,234	34,359	33,670	34,008	

3 Označavanje

U tehničkoj i drugoj dokumentaciji i u porudžbinama navoji za bicikle označavaju se oznakom:

Bi N JUS M.B0.095

gde je N nazivni prečnik navoja.

Primer: navoj za bicikle nazivnog prečnika 10,5 mm označava se:

Bi 10,5 JUS M.B0.095

ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA IZ OBLASTI TEKSTILNE INDUSTRIJE

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

JUS

Predlog br. 3154	Utvrđivanje prečnika vunenog vlakna. Metoda projekcionog mikroskopa	F.S2.210
Predlog br. 3155	Metoda utvrđivanja dužine tekstilnih vlakana (merenje individualnih vlakana)	F.S2.211
Predlog br. 3156	Metoda utvrđivanja titra (mase po jedinici dužine) tekstilnih vlakana	F.S2.212
Predlog br. 3157	Utvrđivanje čvrstoće kidanja i istezanja individualnih tekstilnih vlakana	F.S2.213

Zadatak ispitivanja vlakana unet je u program rada Tehničkog komiteta 38, Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO TC/38) na njegovom prvom zasedanju održanom u Engleskoj 1958. Za izvršenje ovog zadatka osnovan je Potkomitet SC 6, čiji je sekretarijat uzela Francuska. Ovaj potkomitet je održao tri zasedanja koja su dovela do sadanje redakcije teksta ovih metoda. Tekst je jednoglasno prihvaćen kao nacrt preporuka od strane članova koji su prisustvovali zasedanjima Potkomiteta SC 6 i Komiteta 38.

Prema Uredbi o organizaciji i radu Međunarodne organizacije za standardizaciju ovi nacrti preporuke poslani su na uvid svim članicama ISO organizacije. U slučaju da nacrt prihvati 60% članica i Savet ISO, nacrt će postati ISO preporuka.

Savezna komisija za standardizaciju uzela je ove nacрте preporuke kao osnov za izradu navedenih predloga jugoslovenskih standarda.

Do izrade konačne redakcije ovih JUS, nacrti preporuka će postati ISO preporuke. Svaka eventualna izmena teksta nacrta preporuke, ako odgovara našim uslovima, biće uneta u definitivni tekst JUS.

MEĐUNARODNA STANDARDIZACIJA

PRIMLJENA DOKUMENTACIJA

Pregled važnijih dokumenata koje je Savezna komisija za standardizaciju primila od sledećih organizacija:

- Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i
- Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

Ova dokumentacija pretstavlja pojedine faze rada, čiji je krajnji cilj donošenje međunarodnih preporuka sa područja standardizacije.

Preporučuje se zainteresovanim da koriste ovu dokumentaciju uvidom u prostorijama Savezne komisije za standardizaciju, ili putem izrade fotokopija ili mikrofilmova, a po posebnom pismenom traženju, uz obavezu plaćanja troškova foto ili mikrofilmske reprodukcije

ISO/TC 6 Papir

Predlog preporuke ISO br. 331 — Način izražavanja dimenzija i smera proizvodnje neobrađenog papira.

ISO/TC 8 Brodogradnja

I nacrt predloga o zaštiti delova od lakih legura na palubi.

ISO/TC 38 Tekstil

Predlog preporuke ISO br. 181 »Određivanje prečnika vunjenih vlakana«.

ISO/TC 51 Platforme za terete

II predlog preporuke ISO br. 42 — Paleta za manipulaciju jednoobraznih tereta.

ISO/TC 61 Plastične materije

Predlozi preporuka ISO:

br. 316 — Standardna atmosfera za kondicioniranje i ispitivanje plastičnih materija.

br. 317 — Određivanje indeksa fluidnosti polietilena i njegovih jedinjenja zagrejanih na određenu temperaturu.

br. 318 — Preporučeni postupak za formovanje pod pritiskom opitnih epruveta termo-plastičnih materija.

br. 319 — Preporučeni postupak za formovanje špricanjem opitnih epruveta termo-plastičnih materija.

br. 320 — Preporučeni postupak za formovanje opitnih epruveta termo-čvrstih plastičnih materija.

ISO/TC 74 Hidraulična veziva

Nacrt izveštaja sa II zasedanja Potkomiteta 1 za hemiske analize cemenata, koje je održano od 29 sept. do 1 okt. 1959 god. u Varšavi.

ISO/TC 77 Azbestcementni proizvodi

III nacrt preporuke »Talasaste azbestcementne ploče«. Zapisnik sa IV zasedanja, koje je održano od 4—8 maja 1959 god. u Lisabonu.

IV nacrt preporuke za građevinske i kanalizacione azbestcementne cevi — spojke.

IEC/TC/15 Izolacioni materijali

Preporučene metode za merenje dielektričke čvrstoće izolacionih materijala naponom industrijske frekvencije. Upućeno na saglasnost po šestomesečnom pravilu. Rok za odgovor 11 mart 1960.

IEC/TC/17 Prekidači

I.E.C. publikacija 56—4: I.E.C. propisi za automatske prekidače za naizmeničnu struju. Odeljci III, IV i V. Cena 12. šv. fr.

Zapisnik sastanka komiteta koji je održan 10 jula 1959 u Madridu.

Zapisnik sastanka potkomiteta za visokonaponske prekidače, koji je održan od 6 do 9 jula 1959 u Madridu.

Zapisnik sastanka potkomiteta za niskonaponske prekidače, koji je održan od 30 juna do 3 jula 1959 u Madridu.

IEC/TC/22 Usmerači

Zapisnik sastanka komiteta koji je održan 19 juna 1959 u Parizu.

IEC/TC/34 Sijalice i pribor

Zapisnik sastanka potkomiteta za svetiljke koji je održan 8 i 9 jula 1959 u Madridu.

Zapisnik sastanka potkomiteta za pribor za fluorescentno osvetljenje koji je održan 7 jula 1959 u Madridu.

Zapisnik sastanka potkomiteta za podnožja i grla koji je održan 6 jula 1959 u Madridu.

Predlog standarda za granična merila na gotovim sijalicama. Upućeno na saglasnost po šestomesečnom pravilu sa rokom 18 mart 1960.

Zapisnik sastanka potkomiteta za sijalice koji je održan 3 i 4 jula 1959 u Madridu. Zapisnik sastanka komiteta koji je održan 10 jula 1959 u Madridu.

IEC/TC/37 Prenaponski odvodnici

Zapisnik sastanka komiteta koji je održan 2 i 3 jula 1959 u Madridu.

IEC/TC/39 Elektronske cevi

Zapisnik sastanka potkomiteta za uređaje sa poluprovodnicima koji je održan od 30 juna do 6 jula 1959 u Madridu.

IEC/TC/43 Električni ventilatori

Zapisnik sastanka komiteta koji je održan 6 i 7 jula 1959 g. u Madridu.

PREGLED PRIMLJENIH VAŽNIJIH INOSTRANIH STANDARDA

Ova rubrika obuhvata pregled važnijih inostranih standarda primljenih u standardoteci Savezne komisije za standardizaciju, koja ima vrlo obimne zbirke inostranih standarda gotovo svih zemalja sveta. Stručnjaci, zainteresovane ustanove i preduzeća mogu da koriste ove standarde u samoj standardoteci SKS. Za eventualnu nabavku originalnih standarda iz inostranstva, svaki interesent treba da se obrati Saveznoj komisiji za standardizaciju (Beograd, Admirala Goprata br. 16), s obzirom na postojeći sporazum po kome inostrane organizacije za standardizaciju šalju svoje standarde u inostranstvo samo po preporuci nacionalne organizacije za standardizaciju odnosno zemlje. U konkretnom traženju, upućenom Saveznoj komisiji za standardizaciju, interesenti treba da se obavežu da će troškove nabavke standarda nadoknaditi u dinarima preduzeću »Jugoslovenska knjiga« — Beograd, Terazije 27, sa kojim već postoji sporazum u tom pogledu, ili nekom drugom preduzeću koje je ovlašćeno da vrši uvoz knjiga, a na koje interesent ukaže u svom zahtevu. Ukoliko isporuka usledi preko nekog drugog preduzeća, neophodno je predložiti i saglasnost tog preduzeća za izvršenje plaćanja u devizama inostranom isporučiocu.

ASA — Sjed. amer. drž.	IS — Indija
ASTM — Sjed. amer. drž.	NBN — Belgija
BS — Velika Britanija	NS — Norveška
BDS — Bugarska	ÖNORM — Austrija
GOST — Sov. Savez	ČSN — Čehoslovačka
DIN — Zapadna Nemačka	VSM — Švajcarska
TGL — Istočna Nemačka	UNI — Italija
	PN — Poljska

DK 389 — Metrologija (nauka o merama)

NBN 100/56 Standardni brojevi — zaokruženi.

ČSN 34 7924/58

DK 526 — Geodezija. Premeravanje. Kartografija

DIN 18 703/58 Nivelmanske letve sa običnom podelom.

ČSN 34 7925/58

DIN 18 720/58 Stativ kod teodolita i nivelira.

DK 576.8 — Mikrobiologija. Bakteriologija. Parazitologija

ČSN 86 4342/56 Hranljive podloge za ispitivanje bioloških preparata.

ČSN 34 7926/58

DK 614.8 — Zaštita od nesreće. Vatrogasna služba

NBN 454/56 Materijal za borbu protiv požara. Terminologija.

ČSN 34 7927/58

DK 620.1 — Ispitivanje materijala

NBN 52/54 Uzimanje uzoraka i analize proizvoda nafte.

DIN 6839/58

NBN 414/56 Benzol. Uzimanje uzoraka.

DK 621 — Opšta mašinogradnja. Elektrotehnika

GOST 3585/57 Centrifuge za određivanje sadržaja masla u mleku.

DIN 19 262/58

DK 621.3 — Elektrotehnika. Radiotehnika

ČSN 34 7921/58 Provodnici za mrežu električnog osvetljenja motornih vozila.

DIN 40 700/57

ČSN 34 7922/58 Provodnici za mrežu električnog osvetljenja motornih vozila sa gumenom izolacijom i lakovanim tekstilnim pretivom, nezaštićeni S.G.A.

B1. 7

DIN 40 704/58

B1. 1

DIN 41 167/57

ČSN 34 7923/58 Provodnici za mrežu električnog osvetljenja motornih vozila sa gumenom izolacijom i omotom iz omekšanog polivinilhlorida, nezaštićeni S.G.U.A.

DIN 41 240/58

Provodnici za mrežu električnog osvetljenja motornih vozila iz omekšanog polivinilhlorida nezaštićeni S.V.A.

Provodnici za mrežu električnog osvetljenja motornih vozila sa gumenom izolacijom i omotom iz omekšanog polivinilhlorida, zaštićeni S.G.A.F.

Provodnici za mrežu električnog osvetljenja motornih vozila sa gumenom izolacijom i omotom iz omekšanog polivinilhlorida, zaštićeni SGUAF.

Provodnici za mrežu električnog osvetljenja motornih vozila sa izolacijom iz omekšanog polivinilhlorida zaštićeni SUAF.

Rentgen aparati za medicinske svrhe. Dijagnostika. Pravila rukovanja i simboli delova za rukovanje.

Zaštićena utikačka čaura i utikač za pH merne instrumente.

Grafički simboli.

Magnetske glave.

Grafički simboli. Industriska primena elektrotermije, elektrohemijske i elektrostatičke.

Nepromenljivi papirni kondenzatori 250 do 750 V. Cilindrična izolaciona cev. Kategorija 77 G.

Polarizovani elektrolitski kondenzatori specijalnog kvaliteta sa rapavom anodom od 6 do 350 V — Osobine.

DIN 41 425/57	Nepromenljivi slojni otpornici sa aksijalnim priključcima. Nazivno opterećenje 0,5 W.	ONORM E 6000/57	Grafički simboli za naprave za uključivanje u tehnicu jake struje.
DIN 41 536/58 B1. 1	Duodekalno podnožje za elektronske cevi. Mere podnožja.	NBN — 257/57	Treći dodatak standardu. Pribor za sijalice sa lučnim pražnjenjem.
DIN 41 556/58 B1. 1	Telekomunikacije. Oktal-grlo. Dimenzije grla.	NBN — 468/57	Propisi za ispitivanje kapaciteta frižidera za domaćinstvo.
DIN 41 556/58 B1. 2	Telekomunikacije. Oktal-grlo. Tehnički podaci.	NBN 505/58	Rastavljači za naizmjeničnu struju visokog napona.
DIN 41 556/58 B1. 3	Telekomunikacije. Oktal-grlo. Granično merilo.	VSM 23730/56	Pregled standarda okruglih bakarnih provodnika izolovanih lakom.
DIN 41 557/57	Elektronske cevi. Granično merilo za subminijaturne cevi, pljosnato.	VSM 23731/56	Nomenklatura okruglih bakarnih provodnika izolovanih lakom.
DIN 41 536/58 B1. 2	Duodekalno podnožje za elektronske cevi. Granično merilo.	VSM 23732/56	Tehnički propisi za nabavku i isporuku provodnika za namotaje mašina.
DIN 41 853/57	Telekomunikacije. Diode od poluprovodnika. Pojmovi.		
ONORM E 2999/57	Naprave sa zaštitnom izolacijom. Dopunsko označavanje.	DK 621.6 — Cevovodi. Armature	
ONORM E 3020/57	Telekomunikacije. Nepromenljivi slojni otpornici do 3 W — Opšti deo.	DIN 19831—1958 Blatt 1	Azbest-cementne odvodne cevi i fazonski komadi sa naglavkom. Cevi.
ONORM E 3025/57	Telekomunikacije. Nepromenljivi slojni otpornici nazivnog opterećenja 0,5 W.	DIN 19831/58 Blatt 2	Azbest-cementne odvodne cevi i fazonski komadi sa naglavkom. Lukovi.
ONORM E 3026/57	Telekomunikacije. Nepromenljivi slojni otpornici nazivnog opterećenja 1 W.	DIN 19831/58 Blatt 3	Azbest-cementne odvodne cevi i fazonski komadi sa naglavkom. Kose račve. Dvostruke račve. Prave račve.
ONORM E 3027/57	Telekomunikacije. Nepromenljivi slojni otpornici nazivnog opterećenja 2 W.	DIN 19831/58 Blatt 4	Azbest-cementne odvodne cevi i fazonski komadi sa naglavkom. Prelazne cevi (redukcije).
ONORM E 3028/57	Telekomunikacije. Nepromenljivi slojni otpornici nazivnog opterećenja 3 W.	DIN 19831/58 Blatt 5	Azbest-cementne odvodne cevi i fazonski komadi sa naglavkom. Etažni lukovi.
ONORM E 3800/58	Okrugla bakarna žica vučena na tačnu meru.	DIN 19831/58 Blatt 6	Azbest-cementne odvodne cevi i fazonski komadi sa naglavkom. Spojne cevi.
ONORM E 3801/58 B1. 1	Okrugla bakarna žica lakom izolovana, dimenzije.	DIN 19831/58 Blatt 7	Azbest-cementne odvodne cevi i fazonski komadi sa naglavkom. Klozetski lukovi. Paralelne račve.
ONORM E 3801/58 B1. 2	Okrugla bakarna žica lakom izolovana — tehnički uslovi za isporuku.	DIN 19831/58 Blatt 8	Azbest-cementne odvodne cevi i fazonski komadi sa naglavkom. Revizione cevi za vertikalne i ukopane vodove.
ONORM E 3802/58 B1. 1	Okrugla bakarna žica jednom ili više puta omotana ili opletena.	DIN 19831/58	Azbest-cementne odvodne cevi i fazonski komadi sa naglavkom. Balkonske račve.
ONORM E 3802/58 B1. 2	Okrugla bakarna žica lakom izolovana i jednom ili više puta omotana ili opletena.	ONORM B 5070/58	Betonske cevi. Oblik i dimenzije.
ONORM E 3802/58 B1. 3	Okrugla bakarna žica izolovana. Tehnički uslovi za isporuku.	DK 621.7 — Radionice. Livnice. Kovanje	
ONORM E 3803/58	Okrugla bakarna žica izolovana. Postupci ispitivanja.	DIN 40 007/58	Natpisne pločice za elektrotehniku. Uputstva.
ONORM E 4009/57	Nadzemni vodovi. Aluminijska i aldrejska užeta sa čeličnim jezgrom. Odnos preseka 1:3.	DK 621.9 — Mašine alatljike	
ONORM E 4152/58	Elektroenergetski nadzemni vodovi. Savijeni nosači za izolatore tipa N po Onorm E 4100.	TGL 3343/58	Sita i rešeta. Limena rešeta bušena. Tehnički uslovi za isporuku.

TGL 3344/58	Sita i rešeta. Limena rešeta, bušena sa okruglim rupama.	ONORM B 4003/58	Mostovi gradskih železnica. Opšti uslovi proračuna i izvođenja. List br. 2.
TGL 3345/58	Sita i rešeta. Limena rešeta bušena sa kvadratnim rupama.	ONORM B 4100/58	Drvene konstrukcije. Njihov proračun i izvođenje.
DK 622 — Tehnika rudarstva		ONORM B 4102/58	Drveni drumski mostovi Njihov proračun i izvođenje.
ČSN 42 0260/56	Cevi za bušenje sa mufnama za probna bušenja sa udarcima.	PN—56 B—03260	Konstrukcije armiranobetonske. Statički proračun i projektovanje.
ČSN 42 5561/55	Čelik DI 110 za jamsku konstrukciju.	DK 625 — Tehnika saobraćajnih puteva na suvu	
ČSN 42 5576/55	Čelik DU 77, DU 87 i DU 110 za jamsku konstrukciju.	DIN 483/58	Ivičnjaci iz betona.
ČSN 42 5577/55	Čelik DU 86, DU 94 i DU 115 za jamsku konstrukciju.	BS 594/58	Valjani asfalt, asfaltni bitumen i tečni asfalt.
ČSN 44 2601/55	Rudarski jamski lukovi. Opšti uslovi.	BS 820/58	Termakadam sa tucanikom ili zgurom.
ČSN 44 2610/55	Gipki lukovi.	DK 628 — Tehnika svetlosti	
ČSN 44 2611/55	Gipki lukovi — Gornji luk.	NBN 429/56	Propisi za instalacije za javno osvetljenje.
ČSN 44 2612/55	Gipki lukovi — Bočni luk.	DK — 629.11 — Vozila na suvu	
ČSN 44 2613/55	Gipki lukovi — Stezaljka za spajanje.	ČSN 30 0154/55	Prednja oznaka za raspoznavanje automobila.
ČSN 44 2614/55	Gipki lukovi — Spojnica.	ČSN 30 0155/55	Stražnja oznaka za raspoznavanje teretnih automobila.
ČSN 44 2630/55	Kruti lukovi.	ČSN 30 0156/55	Prednja oznaka za raspoznavanje motocikla.
ČSN 44 2631/55	Kruti lukovi — gornji luk.	ČSN 30 0157/55	Stražnja oznaka za raspoznavanje motocikla.
ČSN 44 2632/55	Kruti lukovi —bočni luk.	ČSN 30 0158/55	Prednja oznaka za raspoznavanje traktora.
ČSN 44 2633/55	Kruti lukovi — spojnica.	ČSN 30 0159/55	Stražnja oznaka za raspoznavanje traktora.
ČSN 44 2640/55	Polugipki lukovi.	ČSN 30f0161/57	Tehnička tablica za benziske motore automobila, traktora i specijalnih vozila.
SCN 44 2641/55	Polugipki lukovi. Bočni luk.	ČSN 30 0162/57	Tehnička tablica za naftovske motore automobila, traktora i specijalnih vozila.
ČSN 44 2642/55	Polugipki lukovi — Podloška.	DK 629.13 — Vazдушna vozila	
DK 624 — Građevinarstvo uopšte		NBN 384.71/56	Vazduhoplovstvo. Cevovodi na vazduhoplovima. Propisi za raspoznavanje.
ČSN 74 3001/58	Stepenice i stepeništa.	DK 631 — Poljoprivredne mašine, oruđa	
ČSN 73 1310/58	Opterećenja građevinskih konstrukcija.	BDS 2408/56	Plugovi i kultivatori traktorski.
ČSN 73 1820/58	Fundiranje građevina. Temelji i površinska temeljenja.	BDS 2409/56	Sejačice traktorske i konjske.
(ČSN) UN 74 1710/58	Grede nad otvorima. Opšti deo.	GOST 65/57	Traktorski plugovi (opšte oznake).
DIN 4016/58 Blatt 1	Temelji. Ispitivanje vrste materijala. Uputstvo za utvrđivanje količine vode.	GOST 604/57	Osovine konjskih kola.
DIN 4016/58 Blatt 2	Temelji. Ispitivanje vrste materijala. Uputstvo za utvrđivanje raspodele zrnaca prosejavanjem i ispiranjem.	GOST 2012/57	Predplužnjaci traktorskih plugova.
DIN 4016/58 Blatt 3	Temelji. Ispitivanje vrste materijala. Uputstvo za utvrđivanje Aterbergerove granice.	GOST 2964/56	Automati traktorskih plugova.
DIN 4019/58 Blatt 1	Temelji. Sleganje kod vertikalnog centralnog opterećenja.	GOST 3481/56	Priključni sistem poljopr. traktora.
DIN 4232/55	Nasipani pregradni zidovi iz lakog betona za stanbene i ostale prostorije.	GOST 7881/56	Mašine za prikupljanje sena. (Osnovni parametri).
ONORM B 4202/58	Masivni deo drumskih mostova. Proračun i njegovo izvođenje.	GOST 8477/57	Kombajni za kukuruz za silos.
ONORM B 4002/58	Drumski mostovi. Opšti uslovi proračuna i izvođenja.		

DK 631.531 — Seme

ČSN 46 0311/57	Priznavanje semena i rasada.
PN—56/R—65600	Seme raži, pšenice, ječma, ovsa — superelita.
PN—57/R—65602	Seme raži, pšenice, ječma i ovsa.
PN—57/R—65605	Seme prosa
PN—56/R—65607	Seme kukuruza — elita.
PN—57/R—65609	Seme graška, grahorice, boba — superelita.
PN—57/R—65613	Seme stočnih biljaka (Trif. incarnatum, Mel. albus i dr.).
PN—57/R—65614	Seme crvene, hibridne i inkarnatske deteline.
PN—57/R—65616	Seme seradele (Ornithopus sativas L.).
PN—56/R—65617	Seme esparzete — superelita.
PN—57/R—65618	Seme esparzete.
PN—57/R—65619	Seme lucerke, hmeljaste, hibridne i drugih vrsta deteline lucerke.
PN—57/R—65620	Seme lucerke i zvezdana.
PN—57/R—65621	Seme lana za vlakno i za ulje — superelita.
PN—57/R—65627	Seme suncokreta, ricinusa — elita.
PN—57/R—65629	Seme šećerne i polušećerne repe — elite.
PN—57/R—65630	Seme šećerne i polušećerne repe — elita.
PN—57/R—65631	Seme mrkve stočne — elita.
PN—57/R—65633	Seme stočnog kupusa, repice — elita.
PN—57/R—65635	Seme cikoriije — elita.
PN—55/R—65050	Seme jare pšenice — elita.

DK 631. — Đubrivo

ČSN 48 2351/56 Šumski kompost.

DK 633 — Gajenje biljnih kultura

ČSN 46 2055/57	Seme duvana.
ČSN 46 2490/57	Slama sirka — metlaša.
ČSN 56 9505/55	Taman domaći duvan nefermentisan.
ČSN 56 9506/55	Svetao domaći duvan nefermentisan.
GOST 3202/57	Kukuruz u zrnu.
GOST 3714/56	Cigaretni duvan u listovima (fermetisan).
GOST 7094/56	Duvan »bakun« u listovima (nefermentisan).
GOST 7096/56	Duvan »bakun« u listovima (fermentisan).
GOST 8072/56	Duvan žuti u listovima (fermentisan).
GOST 8073/56	Duvan žuti (nefermentisan).
PN—54/R—65552	Seme trave — elita.
PN—57/R—65639	Seme muara, sirka i trava — superelita.
PN—53/R—65770	Seme stočne repe.
PN—53/R—66145	Repica (ozima i jara).

DK 634 — Voćarstvo

ČSN 46 3760/55	Dud iz semena i sadnica.
ČSN 56 8191/57	Urme.
PN—56/R—75000	Sveže voće (pojam i označavanje).

DK 635 — Gradinarstvo (povrtarstvo)

GOST 1721/54	Stona mrkva (sveža).
GOST 1723/54	Luk crni.

DK 636 — Stočarstvo i stočni proizvodi

ČSN 46 6150/56	Rasne svinje.
PN—53/R—78001	Punokrvni konji engleske pasmine.
PN—56/R—78401	Ovce — pojam označavanja.
PN—56/R—78410	Karakulske ovce za rasplod.
PN—56/R—78411	Jagnjad muška crna.
ČSN 57 6361/57	Sušeni teleći želudac.

DK 637 — Proizvodi od domaćih životinja. Mleko. Sir. Ribarstvo

BDS 14/56	Kačkavalj.
GOST 3623/56	Mleko i mlečni proizvodi.
ČSN 46 6102/57	Muža krava.
ČSN 57 0670/57	Surutka.
ČSN 57 0710/57	Mleko sa kakaom.
ČSN 57 0872/57	Sir sa kimom.
ČSN 57 1130/57	Relakton.
ČSN 57 1132/57	Sir u kriške.
ČSN 57 1135/56	Sir — »zlato«.
PN—57/A—86001	Mleko naročitog kvaliteta.
PN—57/A—86710	Žive ribe.
PN—57/A—86712	Žive ribe — utvrđivanje kvaliteta.
PN—54/M—77189	Sud za mleko (emajlirani).
ČSN 57 1131/57	Posni sir.

DK 651.71 — Papir za pisanje. Obrasci

NBN 425/56	Administrativni i trgovački obrasci. Ponuda.
NBN 426/56	Administrativni i trgovački obrasci. Porudžbina.

DK 662 — Gorivo. Ugalj

ČSN 44 1460/56	Ligniti.
ČSN 44 1411/56	Crni ugalj ostravsko-karvinskog revira — Trust Orlova.
ČSN 44 1327/57	Utvrđivanje tvrdoće koksa metodom Micum.
ČSN 44 1410/56	Crni ugalj iz ostravsko-karvinskog revira — Trust Karvina.
ČSN 44 1412/56	Crni ugalj iz ostravsko-karvinskog revira — Trust Ostrava-Sever.
ČSN 48 0093/56	Složeno drvo za suhu destilaciju.
ČSN 72 7224/58	Dialomske izolacione krovne daske.
ČSN 44 1413/56	Crni ugalj iz ostravsko-karvinskog revira — Trust Ostrava-jug.

ČSN 44 1414/56	Crni ugalj iz ostravsko-karvinskog revira — Trust koksara.	DK 674 — Drvna industrija	
ČSN 44 1425/56	Crni ugalj iz plzenjskog revira.	ČSN 48 0089/57	Drvo-oblica. Vlakanasto drvo.
ČSN 44 1455/56	Mrki ugalj slovačkog revira.	ČSN 49 2832/55	Bojadisanje drvenog brašna (Proba).
ČSN 44 1472/55	Bulete rozičkog revira.	DK 678 — Proizvodi izrađeni od materijala na bazi celuloze	
ČSN 44 1485/56	Koks iz crnog uglja za livnice.	DIN 40 627/58	Proizvodi od slojevitog presovanog materijala. Pljosnate šipke od tvrdog papira ili tvrde tkanine.
ČSN 72 7224/58	Dialomske izolacione krovne daske.	DIN 40 625/58	Proizvodi od slojevitog presovanog materijala. Kvadratne šipke od tvrdog papira ili tvrde tkanine.
DK 664 — Namirnice u čvrstom stanju		DIN 40 626/58	Proizvodi od slojevitog presovanog materijala. Šestougao- ne šipke od tvrdog papira ili tvrde tkanine.
ČSN 56 0920/53	Testenine	DIN 40 615/58	Proizvodi od slojevitog presovanog materijala. Presovane okrugle cevi od tvrdog papira ili tvrde tkanine.
DK 664.85 — Prerađevine od voća		DIN 40 616/58	Proizvodi od slojevitog presovanog materijala. Presovane kvadratne cevi od tvrdog papira ili tvrde tkanine.
ČSN 56 8716/57	Kompot od dinja.	DIN 40 617/58	Proizvodi od slojevitog presovanog materijala. Presovane šestougao- ne cevi od tvrdog papira ili tvrde tkanine.
ČSN 56 8720/57	Kompot od jabuka.		Proizvodi od slojevitog presovanog materijala. Presovane pravougaone cevi od tvrdog papira ili tvrde tkanine.
ČSN 56 8718/57	Kompot od krušaka.	DK 679 — Industrija veštačkog materijala	
ČSN 56 8711/57	Kompot od ogrozda.	ONORM C 9510	Slojeviti presovani materijali. Tvrđi papir, tvrda tkanina.
ČSN 56 8712/57	Kompot od borovnice (Vaccinium).	DK 690 — Građevinska industrija	
ČSN 56 8713/57	Kompot od brusnice.	BDS 1948/54	Obična drvena vrata za stanbene i javne zgrade.
ČSN 56 8721/57	Kompot od jagoda.	BDS 2104/55	Drvena vrata za industrijske zgrade.
ČSN 56 8717/57	Kompot od grožđa.	BDS 1945/54	Obični drveni prozori za stanbene i javne zgrade.
ČSN 56 8713/57	Kompot od breskve.	BS 644: Part. 2;/58	Drveni prozori na posmak sa obe strane obešeni.
ČSN 56 8192/57	Suvo grožđe.	IS 875/57 (Ind.)	Sigurnosni standard za opterećenja u zgradarstvu.
ČSN 56 8715/57	Kompot od kupine.	IS 712/56 (Ind.)	Specifikacija za građevinski kreč.
DK 666 — Staklo, keramika, cement, beton		DK 691 — Građevinski materijal	
NBN 461/56	Staklene boce. Grlić — kruna tipa 26.	BS 598/58	Uzimanje uzoraka i ispitivanje bitumenskih mešavina za puteve i zgradarstvo.
ČSB 72 2615/58	Pečene šupljikave fasadne cigle.	BS 1097/58	Mastiks asfalt za nepropustljive kolovoze (agregat krečnjaka).
DIN 456/58	Crep. Kvalitetne osobine i njegovo ispitivanje.	ČSN 72 1511/58	Prirodni kamen u građevinarstvu.
ČSN 72 2632/58	Pune opeke krečno-peščane.		
BDS 27/55	Portlandcement.		
BDS 52/55	Fizikalno-mehanički opiti cementa.		
BDS 165/55	Pucolanski portlandcement.		
NS 1370/58	Portlandcement sa niskom hidratnom toplotom.		
BS 146/58	Topionički portland-cement.		
BS 12/58	Portlandcement (običan i brzo vezujući).		
ASTM C 42/57	Uzimanje, pripremanje i ispitivanje uzoraka uzetih iz očvrstlog betona radi utvrđivanja pritiska i savojne čvrstoće.		
ASTM C 78/57	Savojna čvrstoća betona (primenom proste gredice sa opterećenjima u 1/3 raspona).		
IS 457/57 (Ind.)	Ispitivanje konstrukcija od zbijenog i ojačanog betona za brane i ostale masivne objekte.		
ČSN 72 3101/58	Armirano betonski polufabrikati.		
DK 669 — Metali			
NBN 3/55	Talasasti lim pocinkovan.		
DK 672.6 — Lanci			
NBN 397/56	Lanac za kotvu broda.		

IS 1123 (Ind.)	Metode petrografskog ispitivanja prirodnog građevinskog kamena.	UNI 3949/58	Azbest-cementne talasaste ploče za pokrivanje i oblogu.
IS 1125/57 (Ind.)	Ispitivanje uticaja atmosfere na prirodni građevinski kamen.	DK 692.2 — Pokrivački zanat NBN 305/56	Krovovi zgrada. Propisi za pokrivač od škriljca.
IS 1128/57 (Ind.) ASA A 97.1/58	Specifikacija ploča od krečnjaka. Standardni propisi za izradu obloga od gipsanih zidnih ploča (tipa Wallboard).	D 696.14 — Sanitarne instalacije IS 776/57 (Ind.)	Specifikacija za sedišta i poklopce engleskih klozeta.
ASTM C 34/57	Keramički šuplji blokovi za noseće zidove.	DK 697 — Uređaji za loženje ONORM B 8200/58	Dimovodni uređaji u zgradarstvu.
DIN 18 150/56	Kućni dimnjaci. Blokovi od lakog betona sa presekom do 700 cm ² .	PN—56/B—03004	Zidani i armiranobetonski visoki dimnjaci. Statički proračun i projektovanje.
ONORM B 3257/58 ČSN 72 4812/58	Betonski veštački kamen. Keramičke glazirane pločice za oblaganje.	DK 725.381 — Garaže ČSN 73 0080/58	Propisi za projektovanje investicione izgradnje. Garaže.
UNI 3948/58	Azbest-cementne ravne ploče za pokrivanje i oblogu.	DK 744.3 — Pribor za tehničko crtanje BS 1347: Part. 2/59	Razmernici za arhitekta, inženjere i geometre.

KALENDAR ZASEDANJA

tehničkih komiteta, potkomiteta i drugih organa Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

U ovoj rubrici objavljujemo nova sazvana i planirana zasedanja prema informacijama iz žurnala ISO. Podaci o planiranim zasedanjima pod 2) su informativni. Definitivni datumi i mesta zasedanja objaviće se naknadno pod tač. 1) kalendara.

Zainteresovana preduzeća, organizacije i ustanove, koje žele da na svoj teret pošalju svoje stručnjake na neko od ovih zasedanja, treba da se obrate Saveznoj komisiji za standardizaciju, Beograd, Admirala Geprata ul. 16, paviljon II, pošt. fah 933, radi dobijanja potrebnih obaveštenja i uputstava.

Za učešće na zasedanjima ISO i IEC potrebno je i pismeno ovlašćenje SKS, jer je u tim organizacijama SKS učlanjena u ime naše zemlje.

1) Sazvana zasedanja

1 — 5 dec. 1959	Paris	ISO/TC 41	— Remenice i remenje (uključivo klinasto remenje)
7 — 9 dec. 1959	Paris	ISO/TC 78	— Aromatični ugljovodonici
25 — 30 jan. 1960	Paris	ISO/TC 30	— Merenje protoka tečnosti
26 — 28 jan. 1960	London	ISO/TC 6/SC 4	— Papir (ambalaža od papira i kartona)
29 marta — 2 aprila 1960	Rapallo	ISO/TC 43	— Akustika

2) Planirana zasedanja

4 — 6 aprila 1960	Rapallo	IEC/TC 29	— Elektroakustika
u maju 1960	Geneve	ISO/TC 85	— Nuklearna energija
u maju 1960	Geneve	ISO/TC 85/SC 1	— Terminologija, definicije, jedinice i simboli
u maju 1960	Geneve	ISO/TC 85/SC 2	— Zaštita od radijacija
u maju 1960	Geneve	ISO/TC 85/SC 3	— Obezbeđenje od reaktora
u maju 1960	Geneve	ISO/TC 85/SC 4	— Radioizotopi
13 — 18 juna 1960	Stockholm	ISO/TC 77	— Azbest-cementni proizvodi
27 juna — 1 jula 1960	Geneve	ISO	— Savet
31 okt. — 14 nov. 1960	New Delhi	IEC	— Generalno zasedanje

PREGLED JUGOSLOVENSКИH STANDARDA

starijih izdanja, koji su stavljeni van snage i zamenjeni novim izdanjima prema rešenjima Savezne komisije za standardizaciju objavljenim u brojevima Službenog lista FNRJ i to:

Službeni list FNRJ br. 4/59

JUS N.P6.201 — 1957 — Električni uređaj za motorna vozila. Prekidač kontrolnog svetla za pritisak motornog ulja, tipa A

(Ovaj standard zamenjen je novim standardom pod istom oznakom i naslovom, izdanja 1959 god.)

Službeni list FNRJ br. 10/59

JUS F.D5.050 — 1958 — Pleteni proizvodi za odevanje. Čarape. Dimenzije po vrstama i veličinama

(Ovaj standard zamenjen je novim standardom pod istom oznakom i naslovom izdanja 1959 god. — Služb. l. FNRJ br. 19/59)

Službeni list FNRJ br. 16/59

JUS F.B2.021 — 1957 — Pamuk. Pređa pamučnog tipa

(Ovaj standard zamenjen je novim standardom JUS F.B2.021 Pređa pamučnog tipa. Opšti uslovi izdanje 1959)

JUS F.C0.021 — 1957 — Pamuk. Tkanine pamučnog tipa. Opšti uslovi

(Ovaj standard zamenjen je novim standardom JUS F.C0.021 Tkanine pamučnog tipa. Opšti uslovi, izd. 1959 god.)

JUS F.C0.001 — 1957 — Tepih persiskog tipa ručne izrade. Opšte odredbe

(Ovaj standard zamenjen je novim standardom JUS F.C2.080 Tepih persiskog tipa ručne izrade. Opšte odredbe, izdanje 1959 god.)

JUS F.C0.002 — 1957 — Čilimi ručno tkani. Opšte odredbe

(Ovaj standard zamenjen je novim standardom JUS F.C2.090 Čilimi ručno tkani. Opšte odredbe, izdanje 1959 god.)

JUS F.C2.101	— Merovan, tepih persiskog tipa, ručne izrade
JUS F.C2.102	— Heris tepih persiskog tipa, ručne izrade
JUS F.C2.103	— Meka, tepih persiskog tipa, ručne izrade
JUS F.C2.104	— Herat, tepih persiskog tipa, ručne izrade
JUS F.C2.105	— Sivas, tepih persiskog tipa, ručne izrade
JUS F.C2.106	— Saruh, tepih persiskog tipa, ručne izrade
JUS F.C2.107	— Sparta, tepih persiskog tipa, ručne izrade
JUS F.C2.108	— Ohrid, tepih persiskog tipa, ručne izrade
JUS F.C2.109	— Sarper, tepih persiskog tipa, ručne izrade
JUS F.C2.110	— Frenč, tepih persiskog tipa, ručne izrade
JUS F.C2.111	— Rija, tepih specijalnog tipa, ručne izrade
JUS F.C2.130	— Čilim pirotskog tipa, ručno tkani
JUS F.C2.131	— Čilim bosanskog tipa, ručno tkani
JUS F.C2.132	— Čilim makedonsko-kosmetskog tipa, ručno tkani

(Ova grupa standarda zamenjena je novim standardima pod istim oznakama i naslovima izdanje 1959 god.)

Službeni list FNRJ br. 21/59

- JUS D.F1.020 — 1954 — Mala otvorena plitka letvarica
 JUS D.F1.021 — 1954 — Srednja otvorena plitka letvarica
 JUS D.F1.022 — 1954 — Velika otvorena plitka letvarica
 JUS D.F1.034 — 1954 — Sanduk za suve šljive

(Ova grupa standarda zamenjena je novim standardima pod istim oznakama i naslovima, izdanje 1959 god.)

Službeni list FNRJ br. 29/59

Pregled zvaničnih faktora (F) ... Prilog 1 — II izmenjeno izdanje 1957 — uz privremeni JUS B.H0.001 — Ug alj. Opšti uslovi

(Ovaj pregled zamenjen je novim III izmenjenim izdanjem 1959 god. pod istim naslovom)

Službeni list FNRJ br. 47/59

- JUS F.D5.020 Pleteni delovi za odevanje. Trikotažna odeća za decu do 2 god. Dimenzije po vrstama i veličinama
 JUS F.D5.021 Pleteni proizvodi za odevanje. Trikotažna odeća za decu preko 2 do 12 god. Dimenzije po vrstama i veličinama
 JUS F.D5.022 Pleteni proizvodi za odevanje. Ženska trikotažna odeća. Dimenzije po vrstama i veličinama
 JUS F.D5.023 Pleteni proizvodi za odevanje. Muška trikotažna odeća. Dimenzije po vrstama i veličinama

(Ovi standardi zamenjeni su novim standardima pod istom oznakom i naslovom, izdanje 1960).

Štampa završena 22 decembra 1959

Izdavač: Savezna komisija za standardizaciju — Beograd, Admirala Geprata br. 16, tel. br. 28-920. — Odgovorni urednik: ing. Slavoljub Vitorović. — Distribucija preko izdavačkog preduzeća »Naučna knjiga« — Beograd, Kn. Mihajlova 40, pošt. fah 690. — tel. br. 27-011. — Cena pojedinom primerku Din. 100. — Godišnja pretplata Din. 1200. Pretplatu slati neposredno na naznačenu adresu distributora ili na tek. rač. kod N. B.

br. $\frac{101-11}{1-297}$